

X “Xudafərin harayından qalan mən!..” XUDAFƏRİN

Qəzet 1932-ci ildən çıxır № 13-14 (6789-6790) 21 noyabr 2017-ci il Cəbrayıl RİH-nin orqanı

İlham ƏLİYEV: “Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması tarixi hadisə, müasir Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində dönüş nöqtəsi idi”

Noyabrın 14-də Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 25 illiyinə həsr edilmiş təntəneli yubiley mərasimi keçirilib.
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri İlham Əliyev mərasimdə iştirak edib.
Dövlət başçısı mərasimdə nitq söylədi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqindən

- Hörmətli Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvləri.
Əziz dostlar.

Mən sizi və Yeni Azərbaycan Partiyasının bütün üzvlərini partiyamızın qarşından gələn 25-ci ildönümü münasibətilə ürəkdən təbrik etmək istəyirəm. Partiyamızın bütün üzvlərinə cansağlığı, yeni uğurlar arzulayıram.

İyirmi beş il əvvəl ulu öndər Heydər Əliyevin sədrliyi ilə Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirilmişdir. Bu, böyük tarixi hadisə idi. Ondan təqribən bir ay əvvəl bir qrup vətənpərvər insan - məşhur 91-lər Heydər Əliyevə müraciət ünvanlamışdılar. Ulu öndər müraciətə müsbət cavab verərək, yeni yaradılacaq partiya rəhbərlik etməyə hazır olduğunu bildirmişdir və partiyanın təsis konfransının keçirilməsi haqqında qərar qəbul edilmişdir. Təbii ki, təsis konfransı Bakıda keçirilməli idi. Ancaq o vaxt Azərbaycanda hakimiyyəti qanunsuz şəkildə zəbt etmiş AXC-Müsavat hakimiyyəti buna imkan vermədi. Baxın, özünü demokrat adlandıran dairələr, hakimiyyət imkan vermədi ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı Bakı şəhərində keçirilsin. Belə olan halda 500-dən çox nümayəndə, bütün bölgələri təmsil edən vətəndaşlar Naxçıvana gəldilər və ulu öndərin rəhbərliyi ilə partiyamızın təsis konfransı keçirildi.

Bu, doğrudan da tarixi bir hadisə, müasir Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində dönüş nöqtəsi idi. O vaxt 91 vətənpərvər insan bu tarixi missiyanı öz üzərinə götürüb Heydər Əliyevə müraciət göndərmişdi. Onların bu əməyi Azərbaycan tarixində öz layiqli yerini tutmuşdur və partiyamızın yaradılması ölkəmizdə gedən xoşagəlməz proseslərin gələcəkdə qarşısının alınmasında xüsusi rol oynamışdır. Bu müraciətin səbəbləri də aydındır. Çünki ulu öndər Heydər Əliyev 1970-1980-ci illərdə gördüyü işlərə, Azərbaycana verdiyi töhfələrə görə xalqımızın böyük sevgi və rəğbətini, dəstəyini qazanmışdır. Sovet dönəmində ən geridə qalmış respublikalardan biri olan Azərbaycan məhz onun dövründə ən qabaqcıl respublikaya çevrilmişdir. Onun 1970-ci il-

lərdə və 1980-ci illərin əvvəllərində fəaliyyəti nəticəsində respublikada böyük quruculuq işləri aparılmışdır və Azərbaycan, sözün əsl mənasında, hərtərəfli şəkildə inkişaf edirdi. Ondan sonrakı dövrdə Moskvada yüksək vəzifədə çalışarkən həmişə Azərbaycana böyük diqqət və qayğı göstərmişdir.

1990-cı illərin əvvəllərində - xalqımız üçün ən ağır dövrdə yenə də Heydər Əliyev öz liderlik keyfiyyətlərini göstərmiş, böyük cəsarət, vətənpərvərlik göstərmiş və qanlı 20 Yanvar hadisələrini Sovet İttifaqının mərkəzində, Moskva şəhərində pisləmişdir. Mən o günü yaxşı xatırlayıram. Mən fəxr edirəm ki, o gün atamla birlikdə idim və Heydər Əliyevin o qətiyyətli çıxışı, vətəninə, xalqına olan bağlılığı bütün Azərbaycan xalqına bir daha göstərdi ki, o, xalqa bağlı olan böyük bir liderdir.

Ondan sonra Naxçıvanda işləyərkən müstəqilliyə gedən yolu açdı. Naxçıvanda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayrağını dövlət bayrağı elan etmişdir və atılmış digər addımlar ona xalqın məhəbbətini daha da artırmışdır. Bununla bərabər, o vaxt Azərbaycanda hakimiyyətdə olan AXC-Müsavat cütlüyü xalqın inamını tamamilə itirmişdi. Onların antimilli siyasəti xalqda böyük hiddət doğururdu. Bacarıqsızlıq, qeyri-peşəkarlıq nəticəsində ölkə, demək olar ki, idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü. Ölkəmizi xaos, anarxiya bürümüşdü, qeyri-qanuni silahlı birləşmələr küçələrdə əli silahlı gəzirdilər, insanları incidirdilər. O illərdə ölkəmizi kütləvi rüşvətxorluq bürümüşdü. Torpaqlarımızın işğal altına düşməsi, iqtisadi böhran, sənaye böhranı, hərbi böhran, demək olar ki, ölkəmizin gələcək müstəqil həyatına böyük təhlükə yaradırdı. Belə olan halda, əlbəttə ki, xalq öz ümidini Heydər Əliyevə bağlamışdı. Ona görə Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması tarixi zərurət idi. Partiya yaradıldıqdan sonra bütün cəmiyyətimizdə böyük dəstəyə malik oldu.

Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyası öz sıralarında 700 mindən çox insanı birləşdirir, onların 40 faizi gənclərdir. Yeni bu gün partiyamızın fəaliyyəti, ideyaları,

apardığı siyasət gənc nəsəl üçün də cəlbedicidir və bu, çox müsbət haldır. Bu, onu göstərir ki, Azərbaycanda bundan sonra da uzunmüddətli, dayanıqlı inkişaf təmin olunacaq və partiyanın təbliğ etdiyi, bəyan etdiyi prinsiplər bu gün xalq tərəfindən tam dəstəklənir. İndi Azərbaycanda görülmüş işlər, ölkəmizin uğurlu inkişafı, əlbəttə, hər bir vətənpərvər insana əyani şəkildə göstərir ki, bugünkü iqtidarın apardığı siyasət yeganə düzgün siyasətdir.

O illərdə isə ölkəmizin gələcək inkişafı o qədər də aydın deyildi. Çünki Yeni Azərbaycan Partiyası noyabr ayında yaradılmışdı. Ondan sonra ölkədə dərin böhran daha da kəskinləşdi, 1993-cü ilin yay aylarında AXC-Müsavat cütlüyü ölkəmizdə qardaş qanı axıtdı, vətəndaş müharibəsi başlamışdı və bunun nəticəsində torpaqlarımızın işğalı prosesi davam etmişdir.

Azərbaycan xalqı o vaxt bir daha öz böyüklüyünü, müdrikliyini göstərərək Heydər Əliyevi hakimiyyətə dəvət etdi və 1993-cü ildən başlayaraq bu günə qədər Azərbaycan inkişaf yolu ilə gedir. 1993-2003-cü illər tariximizdə sabitlik, islahatlar və inkişaf illəri kimi qalacaq. Məhz o illərdə dövlətçiliyimizin əsasları qoyuldu. O illərdə bizim milli ideologiyamız - azərbaycançılıq ideologiyası təqdim edildi və xalq tərəfindən bəyənildi. O illərdə Azərbaycan beynəlxalq təcridəndən çıxma və Dağlıq Qarabağ həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırma bilməmişdir.

Biz beynəlxalq aləmdə fəal siyasət apararaq Azərbaycanı tanımaq istiqamətində böyük işlər görə bildik. İqtisadi islahatlar, onların təməli məhz o illərdə qoyul-

muşdu. O vaxt ölkə iqtisadiyyatının inkişafı üçün xarici sərmayənin cəlb edilməsi əsas şərt idi. Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan bunu da bacardı. O illərdə Azərbaycana cəlb olunan xarici sərmayə, demək olar ki, həmin dövrdə və hətta bu gün də ölkəmizin iqtisadi inkişafını şərtləndirən əsas amillərdən biridir.

Bir sözlə, 1993-2003-cü illərdə Azərbaycanda aparılmış böyük işlər ölkəmizi gücləndirdi. Azərbaycan bütün çətin sınaqlardan şərəflə çıxma bilmişdir və bugünkü sürətli inkişafın da təməli o illərdə qoyulmuşdur.

Ondan sonrakı 14 il ərzində Azərbaycan ulu öndər Heydər Əliyevin siyasətinə sadıq qalaraq uğurla, inamla inkişaf edib. Bu gün Azərbaycan güclü ölkəyə çevrilibdir. Azərbaycan tarixdə heç vaxt indiki qədər güclü olmamışdır. Mən bu gün son 14 il ərzində görülmüş işləri sadalamaq istəmirəm. Görülən işlər göz qabağındadır. Onu deyə bilərəm ki, Azərbaycan bütün istiqamətlər üzrə konseptual yanaşma və proqramlar əsasında çox böyük tarixi uğurlara imza atıb. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz qazanıb. Təkcə BMT Təhlükəsizlik Şurasına 155 ölkənin dəstəyi ilə seçilməyimiz faktını qeyd etmək kifayətdir ki, beynəlxalq aləm görsün Azərbaycana dünya miqyasında nə qədər böyük rəğbət və dəstək var.

Bu 14 il ərzində iqtisadi islahatlar baxımından Azərbaycan qədər sürətli inkişaf yolu ilə gedən ikinci ölkə olmayıb. İqtisadiyyat üç dəfədən çox artıb, yoxsulluq təxminən 50 faizdən 5 faizə düşüb. Xarici borc ümumi daxili

məhsulun 20 faizini təşkil edir, ondan da az səviyyədədir. Valyuta ehtiyatlarımız ümumi daxili məhsulun 100 faizini təşkil edir, yeni ona bərabərdir.

Azərbaycan beynəlxalq iqtisadi qurumlar tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir. Davos Forumunun son hesablamalarında iqtisadiyyatların rəqabətqabiliyyətiliyinə görə Azərbaycan dünya miqyasında 35-ci yerdədir. Yeni bu rəqəm deməyə əsas verir ki, bizim iqtisadi siyasətimiz mükəmməldir. Bu, ölkəmizin ümumi inkişafında, insanların rifah halının yaxşılaşmasında öz əksini tapır. Energetika, nəqliyyat sahələrində görülmüş işlər haqqında deyə bilərəm ki, son vaxtlar bir çox yeniliklər baş vermişdir. Yeni, bir sözlə, Azərbaycan bütün sahələr üzrə, o cümlədən hərbi-texniki sahədə böyük uğurlara nail ola bilibdir. Bu uğurların təməli 1992-ci ilin noyabrında qoyulub. O vaxt Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması nəticəsində Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini qoruya və möhkəmləndirə bilib. Bu gün bütün dünya görür ki, Azərbaycan özünə güvənən, öz daxili resurslarına arxalanan, müasir ənənələrə bağlı olan güclü dünyəvi dövlətə çevrilib.

Daha sonra ölkə prezidenti qarşıda duran vəzifələr haqqında danışdı, son 25 il ərzində partiyanın uğurlu inkişaf tarixindən bəhs etdi və sonda yubiley münasibətilə partiyanın bütün üzvlərini təbrik etdi. Yeni Azərbaycan Partiyasına yeni uğurlar, qələbələr arzuladı.

Yubiley mərasimi bədii hissə ilə davam etdi.

Cocuq Mərcanlıdan xəbərlər

YAP Cəbrayıl rayon təşkilatı üzvlərinin Cocuq Mərcanlıya səfəri

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 25 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq 13 noyabr 2017-ci il tarixdə Yeni Azərbaycan Partiyası Cəbrayıl rayon təşkilatının sədr müavini Tapdıq Nəsirovun rəhbərliyi ilə rayon təşkilatının üzvləri və partiya fəalları Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndinə səfər etmişlər.

Yubiley tədbirinə Yeni Azərbaycan Partiyası Səbail rayon təşkilatının sədri, Millət Vəkili, professor Şəmsəddin Hacıyev rəhbərlik etdiyi Səbail rayon təşkilatının üzvlərindən ibarət nümayəndə heyəti də qoşulmuşdur.

Səfər iştirakçıları əvvəlcə Müdafiə Nazirliyinin Füzuli rayonunun ərazisindəki "N" sayılı hərbi hissəsində olmuş, əsgər və zabitlərlə görüş keçirmişdir. Tədbir zamanı əsgərlərə sovqatlar paylanmış, "Bakı Bələdiyyə Teatrı"nın kollektivi hərbi hissənin kollektivi qarşısında səhnəciklə çıxış etmişdir.

Sonra tədbir iştirakçıları Horadiz-Cəbrayıl avtomobil yolunun kənarındakı "Aprel şəhidlərinə xatirə" abidəsini ziyarət edib, şəhidlərin ruhunu ehtiramla yad ediblər.

Cocuq Mərcanlıya gələn qonaqları kənd sakinləri gül-çiçəklə qarşılayıblar. Cocuq Mərcanlı kənd məktəbinin foyesində Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək önünə gül dəstələri düzən partiya üzvləri kənd məktəbinə baxış keçirmiş, hədiyyələr təqdim etmişlər.

Nümayəndə heyətinin üzvləri Şuşa məscidinin bənzeri olan Cocuq Mərcanlı kənd məscidində olub, şəhidlərin ruhuna dua oxuyublar.

Qonaqlar daha sonra kənddə aparılan quruculuq işlərinin növbəti mərhələsi çərçivəsində tikintisi gedən yeni evlərə və ictimai binalara da baxıblar. Onlara məlumat verilib ki, artıq inşaat işləri başa çatmaq üzrədir, yaxın vaxtlarda Cocuq Mərcanlı kənd sakinləri həmin evlərə köçürüləcəkdir.

"Xudafərin"

Cocuq Mərcanlıda YAP üzvlüyünə qəbul olan bir qrup kənd sakininə vəsiqələr təqdim olundu

Noyabrın 24-də Cəbrayıl rayon Cocuq Mərcanlı kəndində ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin "Əmək ordeni" ilə təltif etdiyi Oqtay Həziyevin təşəbbüsü ilə partiya sıralarına qəbul olunan bir qrup kənd sakininə YAP-ın üzvlük vəsiqələri təqdim olundu.

Tədbirdə çıxış edən YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının sədri Arif Fərzəliyev partiyanın yaranması tarixindən geniş məlumat verərək, bildirdi ki, 21 noyabr 1992-ci ildə Naxçıvanda YAP-ın təsis konfransı keçir-

lib və həmin gündən Yeni Azərbaycan Partiyası qısa müddətdə yerli təşkilatlarını yaratmaqla bütün ölkənin siyasi həyatını ehatə edib.

Arif müəllim çıxışında 1993-cü ilin avqust ayında Yeni Azərbaycan Partiyası Cəbrayıl rayon təşkilatının təsis konfransı keçirildiyini də xatırladı. Dedi ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin Yeni Azərbaycan Partiyasına uzun illər sədrlik etməsi bu gün YAP-ı beynəlxalq miqyasda tanınan partiyağa çevirmişdir. 25 illik tarixə mənsub olan siyasi təşkilat qüdrətli, zəngin tərkibli, dönməz ideyali, azadlıq istekli, müstəqillik yollu, bütün əhali qruplarının maraqlarını ifadə edən bir siyasi təşkilat kimi tanınaraq ümumxalq partiyasına çevrilmişdir.

Natiq çıxışına davam edərək Cocuq Mərcanlıların Prezidentimiz İlham Əliyev cənablarına olan rəğbətini, sevgisini xüsus vurğuladı və məhz bu gün partiya sıralarına qəbul olunanların da ona sədaqət nümayiş etdirmələrini diqqətə çatdırdı.

A.Fərzəliyev qeyd etdi ki, bu gün YAP sıralarına qəbul olunan kənd sakinlərinə vəsiqələrin təqdim olunması YAP-ın yaranmasının 25 illik yubileyi ilə bir vaxta təsadüf edir.

Sonra YAP sıralarına yeni qəbul olunmuş Oqtay Həziyevə, Sara Zeynalovaya, Baxşalı Bədəlova və başqalarına üzvlük vəsiqələri təqdim olundu.

Çıxış edən O.Həziyev kənd sakinləri adından onlara göstərilən yüksək etimada görə partiya rəhbərliyinə öz dərin təşəkkürünü bildirdi.

Cocuq Mərcanlı kənd ərazi ilk partiya təşkilatının sədri Xanlar Zeynalov çıxışında Cocuq Mərcanlı sakinlərinə yeni vəsiqələrin məhz öz kəndlərində təqdim olunduğu üçün YAP rayon təşkilatına öz dərin minnətdarlığını ifadə etdi.

Tədbir iştirakçıları C.Mərcanlı kəndində Şuşa məscidinin oxşarı olan kənd məscidini ziyarət etdilər və kəndin tikintisinin ikinci mərhələsində inşa olunmuş inzibati binalara və yaşayış evlərinə baxış keçirdilər.

Tədbirdə YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının idarə heyətinin üzvləri və partiya fəalları iştirak etdirdilər.

Cocuq Mərcanlı bu gün, demək olar ki, həm respublika, həm də xarici ölkələrdən gələn qonaqların ziyarət yerinə çevrilib. Hər gün bura qonaq-qaralıdır. Gəlib -

gedənlərin sayı -hesabı yoxdur. Bakı şəhəri 328, 78 və Füzuli rayonu 5 sayılı məktəblərin kollektivləri, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov, Milli Məclisin deputatı Aqil Abbas, BDU-nun jurnalistika fakültəsinin müəllimləri, yazıçı Anar, şairlər Fikrət Qoca, Nəriman Həsənzadə, AZƏRTAC-ın sədri Aslan Aslanov və kollektivi, Xocavənd rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələri və Tuğ kənd tam orta məktəbinin kollektivi, Moskva şəhərində yaşayan soydaşımız, hüquq elmləri doktoru İntiqam Zeynalov və başqaları bu günlərdə Cocuq Mərcanlıda olublar.

Təhsil naziri Cocuq Mərcanlı kənd tam orta məktəbində olub

Oktyabrın 16-da Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri cənab Mikayıl Cəbbarov işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndində olub.

Təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov və Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov "Aprel şəhidlərinə xatirə" abidəsini ziyarət edib, Vətən uğrunda şəhid olanların xatirəsini ehtiramla anıblar.

Daha sonra nazir şəhid Novruz Aslanov adına Cocuq Mərcanlı kənd tam orta məktəbində müəllim və şagird kollektivi ilə görüşüb. M.Cəbbarov məktəbdə yaradılan şəraitlə tanış olub.

Ümumi təhsil müəssisələrində 2017-2018-ci tədris ilinin ilk dərslərinin "Cocuq Mərcanlı - tarixi qayıdışın başlanğıcı" mövzusunda həsr olunduğunu xatırladan nazir bu tarixin uşaq və gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinin möhkəmləndirilməsində böyük əhəmiyyət daşıdığını diqqətə çatdırıb. M.Cəbbarov işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndində məktəbin fəaliyyətə başlamasının, uşaqların təlim və tədris prosesində rahat iştirakının burada dinc və firavan həyatın təmin edilməsinin bariz nümunəsi olduğunu bildirdi. Təhsil Nazirliyi adından məktəbə elektron lövhə və digər hədiyyələr təqdim edildi.

Cocuq Mərcanlıda gənclərin hərbi xidmətə yola salınması mərasimi keçirilib

Oktyabrın 26-da Cocuq Mərcanlı kəndində Cəbrayıl və Füzuli rayonlarından olan çağırışçıların müddətli həqiqi hərbi xidmətə yolasalma mərasimi keçirilib.

Mərasimdə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət xidmətinin şöbə rəisi polkovnik Rəşad Şirinov, Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov, Füzuli Rayon İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Qənimət Əliyev, ictimaiyyət nümayəndələri, Qarabağ Müharibəsi veteranları, çağırışçılar və onların valideynləri iştirak ediblər.

Tədbir Azərbaycanın Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb, daha sonra ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Çıxış edən Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov hərbi xidmətə yola düşən gənclərə vətən qarşısında müqəddəs vəzifələrini layiqincə icra etməyi arzulayıb.

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin şöbə rəisi polkovnik Rəşad Şirinov çıxışında çağırışçıların Cocuq Mərcanlı kəndindən həqiqi hərbi xidmətə yola salınmasının böyük əhəmiyyət daşıdığını bildirdi. R.Şirinov qeyd etdi ki, Cocuq Mərcanlının bərpası və sakinlərin geri qayıtması işğaldan azad olunmuş torpaqlarımıza böyük qayıdışın ilk addımlarıdır.

Füzuli Rayon İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Qənimət Əliyev, Respublika

Əfqanıstan Veteranları İctimai Birliyinin sədri Məhəmməd Vəliyev, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü Emin Həsənlı, müharibə veteranları, çağırışçılar və onların valideynləri gənclərə hərbi xidmətdə uğur arzulayıblar.

Tədbirin bədii hissəsində vətənpərvərlik mahnılarının ifaçısı Şəmistan Əlizamanlı konsert proqramı ilə çıxış edib.

Gənclər Azərbaycan bayrağının altından keçərək onlar üçün ayrılmış xüsusi avtobuslarla hərbi hissələrə yola salınıblar.

Türkiyəli bələdiyyə sədrləri Cocuq Mərcanlıda

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəvəti ilə ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyənin Çukuroba Bələdiyyələr Birliyinə üzv olan bələdiyyə rəhbərlərindən ibarət nümayəndə heyəti noyabrın 6-da Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndinə səfər ediblər.

Qonaqlar əvvəlcə Horadiz-Cəbrayıl avtomobil yolunun kənarındakı "Aprel şəhidlərinə xatirə" abidəsini ziyarət edib, şəhidlərin ruhunu ehtiramla yad ediblər.

Cocuq Mərcanlıya gələn türkiyəli qonaqları kənd sakinləri gül-çiçəklə qarşılayıblar. Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov qonaqları salamlayıb, türkiyəli bələdiyyə rəhbərlərinin səfərini Azərbaycan-Türkiyə dostluğunun və qardaşlığının bariz nümunəsi kimi qiymətləndirib.

Çukurova Bələdiyyələr Birliyinin başçısı Hüseyin Sözlü işğaldan azad edilmiş Azərbaycan torpağında olmasından qürur duyduğunu bildirərək deyib: "Bu torpaqların azad edilməsi, Cocuq Mərcanlıda evlərin yenidən tikilməsi qardaş dövlət kimi bizim üçün çox əhəmiyyətlidir. Buraya sevincinizə şərik olmaq üçün gəlmişik".

Qonaqlar Cocuq Mərcanlı kənd orta məktəbi ilə tanış olub, təhsil ocağına və kənddəki hər bir evə televizor hədiyyə ediblər.

Türkiyəli qonaqlar kənd sakinini Oqtay Həziyevin evinə də baş çəkiblər. Bildirilib ki, Həziyevlər ailəsi təhlükəli olmasına baxmayaraq, 1994-cü ilin aprelindən bəri kənddə yaşayıb.

Nümayəndə heyətinin üzvləri Şuşa məscidinin bənzeri olan Cocuq Mərcanlı kənd məscidində olub, şəhidlərin ruhuna dua oxuyublar.

Qonaqlar kənddə aparılan quruculuq işlərinin növbəti mərhələsi çərçivəsində tikintisi gedən yeni evlərə və ictimai binalara da baxıblar. Bildirilib ki, bu mərhələdə 100 evin, uşaq bağçasının, poçt, tibb məntəqəsi və klub-icma mərkəzi üçün binaların və digər infrastruktur obyektlərinin tikintisi aparılır. Artıq inşaat işləri başa çatmaq üzrədir. Buraya da Cocuq Mərcanlı kəndindən olan məcburi köçkünlər köçürüləcəklər.

Sonra Adana şəhər Karaisalı Bələdiyyəsi ilə Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti arasında "Qardaş şəhər" niyyət protokolu imzalanıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Valeh Hacıyev imzalanma mərasimində çıxış edərək, 2016-cı ilin aprel döyüşlərində Azərbaycan Ordusunun zəfərindən, Cocuq Mərcanlı kəndinin yenidən qurulmasından, məcburi köçkünlərin 24 ildən sonra öz doğma yurdlarına qayıtmasından danışıb. O, işğal altında olan bütün ərazilərimizin azad ediləcəyinə, Cocuq mərcanlılılar kimi digər məcburi köçkünlərin də ata-baba torpaqlarına döncəklərinə əminliyini bildirdi.

Cocuq Mərcanlıdan xəbərlər

Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov çıxışında Azərbaycan-Türkiyə dostluğu və qardaşlıqdan söz açıb. Bildirib ki, bir millət, iki dövlət olan Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dostluq və qardaşlığın, strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqliyin dərin tarixi kökləri var, xalqlarımız ortaq milli mənəvi dəyərləri ilə bir-birinə sıx bağlıdır. Adana şəhər Karaisalı Bələdiyyəsi ilə Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti arasında "Qardaş şəhər" niyyət protokolu imzalanması bu münasibətləri daha da möhkəmləndirəcək.

Adana şəhər Karaisalı Bələdiyyəsi başçısının köməkçisi Rəcəb Ak qeyd etdi ki, "Biz bir millət, iki dövlətlik. Bu gün Karaisalı Bələdiyyəsi ilə Cəbrayıl rayonu qardaşlıq protokolu imzaladılar. Mədəni, sosial münasibətləri daha da inkişaf etdirmək, qarşılıqlı səfərlərlə bu qardaşlığı möhkəmləndirmək istəyirik".

Səfər çərçivəsində Cocuq Mərcanlıda Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq parkının salınması məqsədilə şam ağacları əkilib.

Ombudsman Dövlət Bayrağı Gününü Cocuq Mərcanlı sakinləri ilə birgə qeyd edib

9 noyabr 2017-ci il tarixdə Ombudsman Elmira Süleymanova, Füzuli rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ali Əliyev və Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov Horadiz şəhərində "Aprel şəhidlərinə xatirə" abidəsini ziyarət edib, şəhidlərin ruhuna ehtiramlarını bildiriblər. Burada cəbhə bölgəsində xidmət edən əsgər və zabitlərlə görüşən E.Süleymanova onları Dövlət Bayrağı Günü münasibətilə təbrik edib, çətin və şərəfli xidmətlərində uğurlar arzulayıb. Dövlət bayrağımızın müqəddəsliyindən danışan Ombudsman bayrağımızın işğal altında olan ərazilərimizdə dalğalanacağı günün uzaqda olmadığına və Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında buna nail olacağına inamını ifadə edib.

Sonra Cocuq Mərcanlıya gələn Elmira Süleymanova kənd sakinləri, məktəbin müəllim və şagirdləri ilə görüşüb, məktəblilərlə dövlət bayrağı və uşaq hüquqları mövzusunda söhbətlər aparıb. Məktəbin direktoruna sertifikat və xatirə medalı təqdim edilib, kitabxanaya və şagirdlərə insan hüquqlarına dair kitablar hədiyyə olunub.

Ombudsman Cocuq Mərcanlıda tikilən və Şuşa məscidinin bənzeri olan məscidə də gəlib. Burada şəhidlərin ruhuna dua oxunub. Elmira Süleymanova 1994-cü ilin apreliyində Cocuq Mərcanlıda yaşayaraq, vətənpərvərlik və fədakarlıq nümunəsi göstərən Oqtay Hacıyevin evinə də baş çəkib, ailəsi ilə səmimi söhbət edib.

Azad Azərbaycan televiziyası və 106.3 FM radiosu Cocuq Mərcanlıdan canlı yayımlanıb

9 Noyabr - Dövlət Bayrağı Günü münasibəti ilə Azad Azərbaycan televiziyası və 106.3 FM radiosu tamaşaçıların və dinləyicilərinin Cəbrayıl rayonunun düşməndən azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndindən birbaşa canlı yayımla salamlayıb.

Düşmənlə bir neçə kilometr məsafədən həyata keçirilən canlı yayım Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb.

Canlı yayımda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ötən ilin aprel döyüşlərində qazanılan qələbədən, Lələtəpə yüksəkliyinin düşməndən azad edilməsindən, Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığından, Cocuq Mərcanlıdan olan məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışından danışılıb, belə zəfər günlərinin hələ çox olacağı vurğulanıb.

Birbaşa yayımda respublikamızın tanınmış incəsənət ustalarının ifasında konsert proqramı təqdim olunub.

Cocuq Mərcanlı sakinləri ilə yanaşı, "N" sayılı hərbi hissənin əsgər və zabitləri də Dövlət Bayrağı Günü böyük sevinclə qeyd ediblər.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yubileyi münasibətilə YAP Səbail rayon təşkilatı Cocuq Mərcanlıya səfər təşkil edib

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) yaranmasının 25 illik yubileyi münasibətilə partiyanın Səbail rayon təşkilatının və Səbail Rayon İcra Hakimiyyətinin təşəbbüsü ilə Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinə səfər təşkil olunub.

Böyük Qayıdışın başlanmasının rəmzi olan Cocuq Mərcanlıya səfərdə Milli Məclisin deputatı, YAP Səbail rayon təşkilatının sədri professor Şəmsəddin Hacıyevin rəhbərliyi ilə partiya fəallərindən, o cümlədən rayonun idarə, müəssisə və təşkilatlarının nümayəndələrindən ibarət 90 nəfər iştirak edib.

Səfərin iştirakçıları əvvəlcə Füzuli rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissədə xidmət edən əsgər və zabitlərlə görüşüblər.

Görüş zamanı aprel döyüşlərində Vətən uğrunda qəhrəmancasına həlak olmuş hərbiçilərimizin, həyatını itirmiş müllüki şəxslərin və həmin hərbi hissənin 19 şəhid hərbi qulluqçusunun əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 25 illik yubileyini əsgərlərlə birlikdə qeyd etmək üçün Cocuq Mərcanlıya gələn YAP Səbail rayon təşkilatı nümayəndə heyətinə təşəkkürünü bildiren birlik komandirinin müavini, polkovnik Elşad Əbilov əlamətdar hadisə münasibətilə hər kəsi təbrik edib, şəxsi heyətin xidməti-döyüş hazırlığı barədə məlumat verib. Bildirib ki, Azərbaycan bütün sahələrdə olduğu kimi, hərbi qüdrətini də gündən-günə artırır. Silahlı Qüvvələrimizin döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsi, peşəkarlığının artırılması istiqamətində mötədi tədbirlər həyata keçirilir. Döyüş hazırlığına ciddi önəm verilməsinin nəticəsidir ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri hazırda istər quruda, istər havada, istərsə də dənizdə istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir.

YAP Səbail rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputatı Şəmsəddin Hacıyev qeyd edib ki, Orduda xidmət hər bir Azərbaycan gənci üçün şərəf və qürur mənbəyidir. Bu gün Ordumuzun hər bir əsgər və zabiti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində respublikamızın ərazi bütövlüyünün bərpası, torpaqlarımızı işğalçılardan azad etməyə tam qadirdir və buna hazırdır.

Şəmsəddin Hacıyev 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən danışaraq diqqətə çatdırıb ki, Milli Ordumuz tərəfindən həyata keçirilən sürətli əks-həmlə zamanı Ermənistanın hərbi birləşmələrinin uzun illərdən bəri mühəndis-istehkam baxımından möhkəmləndirildiyi birinci müdafiə xətti cəbhənin bir neçə istiqamətində yarılib. Nəticədə Ordumuz strateji əhəmiyyətə malik yüksəklikləri və yaşayış məntəqələrini düşməndən tam azad edib. Aprel döyüşləri Azərbaycan hərbi tarixinə ən şərəfli hadisələrdən biri kimi yazılıb və düşməni üzərində parlaq qələbə bu hərbi hissənin göstərdiyi qəhrəmanlıqlar nəticəsində qazanılıb.

"Bu gün Azərbaycan əsgəri və gəncliyi, ümumən bütün xalqımız öz əzəli torpaqlarını azad etmək üçün Ali Baş Komandanımızın əmrinə tam hazırdır. Amma biz istəyirik ki, məsələni beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq, sülh yolu ilə həll edək. Ali Baş Komandanımızın dediyi kimi, status-quo qəbul olunmadığı və biz öz ərazilərimizdə ikinci erməni dövlətinin yaranmasına heç vaxt imkan verməyəcəyik, bir qarış torpağımızı da güzəştə getməyəcəyik", - deyir Ş.Hacıyev vurğulayıb.

Qeyd olunub ki, aprel döyüşləri Azərbaycan ordusunun gücünü nəinki düşməne, eləcə də bütün dünyaya göstərdi. Ölkəmiz gündən-günə güclənir, iqtisadiyyatımız inkişaf edir. Azərbaycanın təkə hərbi büdcəsi Ermənistanın bütövlükdə dövlət büdcəsindən çoxdur. Respublikamızda elm və təhsilə ayrılan vəsait Ermənistanın dövlət büdcəsinin yarısı qədərdir.

Diqqətə çatdırılıb ki, son iki ayda Azərbaycan mühüm müqavilələrə, transmilli layihələrə imza atıb. "Əsrin müqaviləsi"nin davamı olaraq, "Azəri-Çıraq-Günəşli" neft yatağının işlənilməsinin 2050-ci ilə qədər uzadılması, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi, Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizinin açılması ilə bağlı hazırlıq işləri Azərbaycanın gücünün, iqtisadi və hərbi qüdrətinin əsas göstəriciləridir. Bütün bu layihələrdən tacrid olunan Ermənistan özünü daha da acınacaqlı vəziyyətə salıb.

Azərbaycan Ordusuna yüksək diqqət və qayğı göstərildiyini vurğulayan Ş.Hacıyev deyib ki, bu, iqtisadiyyatımızın inkişafı ilə bilavasitə bağlıdır. İqtisadiyyat güclü olanda, ordu da güclü olur.

"Bu gün bütün Azərbaycan xalqı sizinlədir. Biz bu gün sizin aranızda olmaqdan böyük qürur hissi duyur və sizə möhtəşəm qələbələr arzulayı-

ırıq. İnanırıq ki, üçrəngli bayrağımızın Ağdərədə, Xankəndidə, Şuşada dalğalanacağı gün uzaqda deyil. Əldə etdiyimiz bu uğurlar, Prezident İlham Əliyevin düşünülmüş, qətiyyətli siyasəti nəticəsində Qələbə Günü gətdikcə yaxınlaşır. Əgər məsələ sülh yolu ilə həll olunmasa, biz torpaqlarımızı döyüşərk geri qaytaracağıq", - deyir Ş.Hacıyev qeyd edib.

Sonra YAP Səbail rayon təşkilatının və rayon icra hakimiyyətinin adından hərbi hissəyə xatirə hədiyyələri təqdim olunub.

Bakı Bələdiyyə Teatrının və Füzuli Dram Teatrının hazırladığı səhnəciklər əsgər və zabitlərimizdə xoş ovqat yaradıb. Teatrın üzvləri əsgərlərlə birlikdə rəqs ediblər.

Azərbaycan əsgərinin görüşünə gələn Cocuq Mərcanlı məktəblilərinin səsləndirdikləri şeirlər tədbirə rəngarənglik qatıb.

Xidmətdə fərqlənən əsgər, çavuş və zabitlərin bir qrupuna fəxri fərmanlar verilib.

Prezident Administrasiyasının ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin məsul əməkdaşı Rasim Mirzəyev hərbi qulluqçuların mükafatlandırılması mərasimində çıxış edərək Ordumuzun şücaətlərindən danışdı.

Sonra nümayəndə heyətinin üzvləri Horadiz-Cəbrayıl avtomobil yolunun kənarındakı "Aprel şəhidlərinə xatirə" abidəsini ziyarət edib, şəhidlərimizin ruhuna ehtiramlarını bildirdilər.

Cocuq Mərcanlıda şəhid Novruz Aslanov adına tam orta məktəbə gələn qonaqlar sinif otaqlarında, fənn kabinetlərində yaradılan şəraitlə maraqlanıb, müəllim və şagirdlərlə həmsöhbət olublar.

Məktəbə müxtəlif hədiyyələr və kompüter dəsti təqdim edilib.

Cocuq Mərcanlıda tikilən Şuşa məscidinin bənzeri olan məscidə tanışlıq da qonaqlarda unudulmaz təəssürat yaradıb.

Daha sonra nümayəndə heyəti Cocuq Mərcanlıda düşmənlə təmas xəttindəki postlarda növbə çəkən əsgərlərlə görüşüb, onların xidmət şəraiti ilə yaxından tanış olublar. Əsgərlərimizin döyüş ruhunun yüksək olması qonaqlarda qürur hissi yaradıb.

Cocuq Mərcanlı qəsəbəsində yem emalı müəssisəsinin təməli qoyulub

Azərbaycan Hökuməti və ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi tərəfindən birgə maliyyələşdirilən "Sosial-iqtisadi inkişaf fəaliyyəti" proqramı (SEDA) çərçivəsində Cocuq Mərcanlı qəsəbəsində yem emalı müəssisəsinin təməli qoyulub.

Bununla bağlı İqtisadiyyat Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilmiş tədbirdə nazirliyin, SEDA layihəsinin, yerli icra hakimiyyətinin nümayəndələri, həmçinin sahibkarlar iştirak ediblər.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov bu münasibətlə keçirilən tədbirdə çıxış edərək, Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi ilə ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsindən, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsindən danışdı. Həmçinin regionalın tarazlı və davamlı inkişafı sahəsində reallaşdırılan tədbirlər barədə məlumat verib, biznes mühitinin davamlı olaraq yaxşılaşdırılmasını və sahibkarlığın inkişafının uğurlu iqtisadi siyasətin prioritet istiqamətlərindən olduğunu vurğulayıb. Qeyd olunub ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramları çərçivəsində bölgələrdə yeni texnologiyalara əsaslanan müəssisələr yaradılır, yeni iş yerləri açılır, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi üçün sistemli tədbirlər həyata keçirilir.

Bu baxımdan böyük Qayıdışın rəmzinə çevrilən Cocuq Mərcanlı qəsəbəsində icma əsaslı biznesyönlü layihələrin reallaşdırılması, o cümlədən yem emalı müəssisəsinin inşası kənddə məşğulluğun təmin olunmasına, regionun sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verəcək.

Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov Cocuq Mərcanlıda həyata keçirilən işlər barədə məlumat verib, yeni yem emalı müəssisəsinin istifadəyə verilməsinin kənd sakinlərinin heyvandarlıq və bitkiçilik sahəsində fəaliyyətinin inkişafına şərait yaradacağını diqqətə çatdırıb.

"Sosial-iqtisadi inkişaf fəaliyyəti" proqramının nümayəndəsi Timoti Madigan SEDA proqramı çərçivəsində görülən işlərdən danışdı, bu tədbirlərin Azərbaycan regionlarının inkişafına töhfə olduğunu bildirdi.

Proqram çərçivəsində inşa ediləcək yem

emalı müəssisəsinin fəaliyyətə başlaması nəticəsində Cocuq Mərcanlıda təsərrüfatlar yemlə təmin olunacaq. Müəssisədə yem emalı avadanlıqları üçün otaq və anbar inşa olunması, hər birinin gücü saatda 2 ton olan toxum təmizləyən, yem üyüdən, ot doğrayan avadanlıqlar quraşdırılması nəzərdə tutulur.

Cocuq Mərcanlıda tikinti işlərinin növbəti mərhələsi başa çatıb

Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2017-ci il 15 iyun tarixli Sərəncamına əsasən, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən aparılan tikinti-bərpa və abadlıq-quruculuq işlərinin növbəti mərhələsi başa çatıb.

Bu mərhələdə kənddə 100 fərdi yaşayış evinin, 50 yerlik uşaq bağçasının, inzibati bina, tibb məntəqəsi və klub-icma mərkəzi üçün binaların, poçt binasının və digər zəruri infrastruktur obyektlərinin tikintisi aparılıb. 17 hektar ərazidə inşa edilən evlərin 14-ü bir otaqlı, 38-i iki otaqlı, 36-sı üç otaqlı, 12-si dörd otaqlıdır. Hər bir ailə üçün 0,10 hektar torpaq sahəsi ayrılıb. Qəsəbə-daxili yollara asfalt örtük salınıb, elektrik, su və qaz xətlərinin çəkilişi başa çatıb. Bütün infraquruculuq sahəsində sakinlərin yaşayışı üçün hər cür şərait yaradılıb.

Noyabrın 16-da Baş nazirnin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov qəsəbəyə baş çəkib, görülən işlərlə maraqlanıb.

Baş nazirnin müavini Əli Həsənov, Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov tikinti şirkətlərinin rəhbərləri ilə birlikdə mənzillərdə yaradılan şəraitlə maraqlanıb və tikinti işlərinin növbəti mərhələsində inşa edilən klub-icma mərkəzinə baxıb. Mərkəzin binası 150 yerlik geniş zaldan, kitabxana və digər otaqlardan ibarətdir. Bina lazımı inventar və avadanlıqlarla təmin edilib.

Sonra qəsəbədə inşa edilən 50 yerlik uşaq bağçası ilə tanışlıq olub. Burada yataq, oyun, soyunub-geyinmə, dərman və tibb otaqları, mətbəx və anbar var. İstilik sistemi və zəruri avadanlıqla təchiz olunan bağçada iki qrup fəaliyyət göstərəcək.

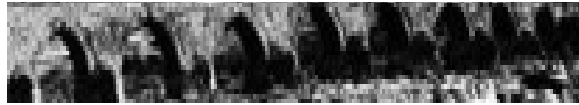
Baş nazirnin müavini daha sonra poçt binasına, inzibati binaya, həmçinin "Azeravtoyol" ASC-nin 13 nömrəli xüsusi təyinatlı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Azersu" ASC-nin Cəbrayıl Sukanal İdarəsinin Cocuq Mərcanlı sahəsi üçün tikilmiş binalara baxıb. Əli Həsənov qəsəbənin yüksək keyfiyyətlə təhvil verilməsi, eləcə də əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatı, dren kəmənlərinin təmizlənməsi ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələr verib.

Jurnalistlərə müsahibə verən Əli Həsənov bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən Cocuq Mərcanlıda birinci mərhələdə 50 ev və məktəb binası tikilib. Dövlətimizin başçısı yenidən qurulan qəsəbənin açılışında iştirak edib. Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən 50 ailə bura köçürülüb. Bu ailələr artıq öz doğma kəndlərində, doğma torpaqlarında yaşayırlar. Burada əkin-biçinlə məşğul olan sakinlər özləri üçün yeni həyat qururlar. Bu yeni həyatı Cocuq Mərcanlı sakinlərinə Prezident İlham Əliyev bəxş edib.

Baş nazirnin müavini deyib: "Cocuq Mərcanlı ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu tərəfindən 1993-cü ildə işğaldan azad olunmuşdu. Lakin strateji Lələtəpə yüksəkliyi düşmənin əlində olduğu üçün burada yaşamaq mümkün deyildi. Ötən ilin aprel döyüşlərində bu yüksəklik geri alındı və Azərbaycan Ordusu bununla bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, işğal altındakı torpaqları azad etmək iqtidarındadır. Aprel döyüşləri erməniləri eiliklədi ki, onlar hələ də özlərinə gələ bilmirlər. Xüsusən, son dövrlər işğal altında olan ərazilər ətrafında gedən müzakirələr də göstərir ki, istər Minsk qrupunun həmsədr dövlətləri, istərsə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Ermənistanı iradlar ciddi şəkildə artırmaqdadır. Başda cinayətkar prezident Sarkisyan olmaqla, bütün Ermənistan rəhbərliyi, hətta orada yaşayan əhali də təşviş içindədir. İşğalçı ölkənin rəhbərliyi çıxış yolu axtarır ki, öz cinayətkar rejimini necə davam etdirsin. Ancaq bu, mümkün olan məsələ deyil".

Qəsəbənin tikintisi barədə məlumat verən Əli Həsənov bildirdi ki, yeni evlər öz sahiblərini gözləyir. Cocuq Mərcanlı sakinlərindən qəsəbəyə köçürülmək üçün Komitəyə artıq 300-ə qədər ərizə və müraciət daxil olub. Birinci mərhələdə bura 50 ailə köçürülüb. Seçim zamanı kim torpaqda işləyə biləcəksə, ona üstünlük verilir. Növbəti 100 ev üçün də seçim belə olacaq. Tezliklə yeni sakinlərini qəbul edəcək Cocuq Mərcanlı bu gün gözəl məktəbi, uşaq bağçası, bütün infrastruktur, suyu, elektrik enerjisi, təbii qazı, asfalt yolları olan müasir və abad bir qəsəbədir.

Cocuq Mərcanlıdan xəbərləri hazırladı: Hidayət Səferli "Xudafərin" qəzetinin baş redaktor müavini

"Nə qədər Azərbaycan var, Heydər Əliyev siyasi irsi də mövcud olacaq, onun partiyası - YAP da yaşayacaq!"

İlham Əliyev

Yeni Azərbaycan Partiyasının 25 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir

Partiya sədri cənab İlham Əliyev tərəfindən ləyaqətlə davam etdirilir.

Sonra YAP üzvlüyünə yeni qəbul olunmuş şəxslərə vəsiqələr və fərqlənən partiya üzvlərinə Fəxri Fərmanlar təqdim edildi.

Tədbirdə çıxış edən Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı, YAP rayon təşkilatı İdarə heyətinin üzvü Kamal Həsənov bildirdi ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının güclü siyasi təşkilat kimi formalaşması, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında iqtidar partiyası kimi

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 25 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının təşkilatçılığı ilə tədbir keçirilmişdir.

Tədbir iştirakçıları Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adını daşıyan parkda Ulu Öndərin abidəsi önünə gül çiçək dəstələri düzərək əziz xatirəsini ehtiramla yad etmişlər.

Tədbirin rəsmi hissəsini giriş sözü ilə açan YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının sədri Arif Fərzəliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranma tarixindən, əldə etdiyi nailiyyətlərdən və ölkənin ictimai-siyasi həyatındakı rolundan bəhs etdi.

Arif müəllim qeyd etdi ki, Azərbaycanın müstəqil, demokratik, sivil dövlət kimi qurulması və möhkəmləndirilməsində, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda fəal rol oynayan YAP-in yaranması ölkəmizdə cərəyan edən hadisələrin yekunu və mövcud ictimai-siyasi şəraitin məntiqi nəticəsi idi. Vurğulandı ki, ötən illər ərzində ümumxalq partiyasına çevrilməyi bacaran YAP bu gün də cəmiyyətimizin aparıcı qüvvəsidir. Məhz buna görədir ki, son 25 ildə keçirilən bütün seçkilərdə YAP mühüm qələbələr əldə edib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin tərəfindən müəyyən edilən siyasi kurs bu gün ölkə Prezidenti,

aparıcı yer tutması dövrün məntiqi realığı idi. Heydər Əliyev siyasi baxışlarından və siyasi fəlsəfəsindən səmərəli şəkildə bəhrələnməsi partiyanın qələbələr qazanmasını şərtləndirirdi. Bu gün də YAP möhtərəm Prezidentimiz, partiyamızın Sədri cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə böyük uğurlar qazanır. Partiyamız ölkənin bugünkü sürətli inkişafında, respublikanın beynəlxalq nüfuzunun artmasında bütün sahələrdə əldə olunan tərəqqidə xüsusi rola malikdir.

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı yubiley münasibəti ilə bütün YAP üzvlərini, eləcə də partiya sıralarına yeni daxil olanları təbrik etdi.

Sonda Yeni Azərbaycan Partiyasının 25 illiyinə həsr olunmuş film nümayiş etdirildi.

YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının yığıncağı

vin Azərbaycana qayıdışını gözləyirdi. Heydər Əliyevi hakimiyyətə çağırmaqla Azərbaycan xalqı ölkəmizi parçalanmadan, vətəndaş müharibəsindən qorudu.

YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının Gənclər Birliyinin sədri Əli Məmmədli yığıncaqdakı geniş məzmunlu

Noyabrın 20-də Bakı şəhərində keçirilən yığıncağı YAP Cəbrayıl rayon təşkilatının sədri Arif Fərzəliyev açmışdır. O, bildirmişdir ki, Azərbaycanın müstəqil, demokratik, sivil dövlət kimi qurulması və möhkəmləndirilməsində, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda fəal rol oynayan YAP-in yaranması ölkəmizdə cərəyan edən hadisələrin yekunu və mövcud ictimai-siyasi şəraitin məntiqi nəticəsi idi.

Ötən illər ərzində ümumxalq partiyasına çevrilmiş YAP bu gün də cəmiyyətimizin aparıcı qüvvəsidir. Məhz buna görədir ki, son 25 ildə keçirilən bütün seçkilərdə YAP mühüm qələbələr əldə etmişdir.

Natiq daha sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin tərəfindən müəyyən edilən siyasi kursun bu gün ölkə Prezidenti, partiya sədri cənab İlham Əliyev tərəfindən ləyaqətlə davam etdirilməsindən danışdı, bildirdi ki, bu gün qazanılan uğurlar gələcəkdə də özünün hər tərəfli bəhrəsini verəcəkdir. YAP Cəbrayıl rayon təşkilatı da prezidentimizin ətrafında sıx birləşməklə bu sahədə öz üzərlərinə düşən şəərəfli vəzifənin öhdəsindən layiqincə gələcəkdir.

Balyand kənd ərazi ilk partiya təşkilatının sədri Əbülfət Həmzəyev çıxışında bildirdi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin yaratdığı Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycanın siyasi palitrasına yeni nəfəs gətirib. Bu gün partiyamız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Cənubi Qafqaz bölgəsinin ən güclü siyasi qüvvəsi kimi özünü təsdiq edib və Azərbaycanın inkişafı prosesində YAP fəal şəkildə iştirak edir.

Sarıcallı kənd ərazi ilk partiya təşkilatının sədri Mehman Mahmudov çıxışında bildirdi ki, partiyanın şəərəfli mübarizə tarixindən, ümummilli lider heydər Əliyevin doğma xalq qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən danışdı, bildirdi ki, yüz minlərlə insan Heydər Əliyev

çığışında dedi:

- Azərbaycanın müstəqil, demokratik, sivil dövlət kimi qurulması və möhkəmləndirilməsində, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda fəal rol oynayan YAP-in yaranması ölkəmizdə cərəyan edən hadisələrin yekunu və mövcud ictimai-siyasi şəraitin məntiqi nəticəsi idi. Yeni Azərbaycan Partiyasının Programında irəli sürülmüş əsas vəzifələr dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, demokratik hüquqi və dünyəvi dövlətin qurulması, vətəndaşların firavan yaşayışının təmin edilməsidir. Partiya məfkurasının əsasını təşkil edən müstəqil dövlətçilik, qanunçuluq azərbaycançılıq, yaradıcı təkamül, vətəndaş hamrəyliyi və sosial ədalət prinsipləri YAP-in qarşısında duran vəzifələrin həyata keçirilməsinin ideya təminatı olaraq mahiyyətə Azərbaycanın siyasi gələcəyinin də ideya bazasını şərtləndirmişdir. YAP-in cəmiyyətin yeganə seçimi olmasını Azərbaycanın Beynəlxalq aləmdə güclü mövqeyi və nüfuzu da şərtləndirir. Bütün bunlar isə onu deməyə əsas verir ki, Ulu Öndərin yaratdığı Yeni Azərbaycan Partiyasının ölkənin aparıcı siyasi qüvvəsi kimi milli mənafelərin istənilən platformada müdafiə və təmin etməyə yetərli ictimai dəstəyi var.

Yığıncağın sonunda partiya sıralarına yeni qəbul olunanlara vəsiqələr təqdim olundu. Partiyanın yeni üzvləri bu etimaddan qürur hissi keçirdiklərini bildirib, üzərlərinə düşən məsuliyyəti layiqincə yerinə yetirəcəklərini vəd etdilər.

Belə bir deyim var: "Bir baxış min söz deyər baxışdan anlayana". Bu prinsipdən düşündükdə, folklor materialı toplanan kəsin informativ birbaşa canlı ünsiyyətinin - birbaşa kommunikasiya prosesinin nə dərəcədə vacib amil olduğunu çox gözəl anlamaq olar. Yəni canlı ifa zamanı folklor mətnini repertuardan canlı ünsiyyət zəminindən dinləyirsən, bu məqamda informasiya ötürücüsünün psixoloji ovqatını təmliyi ilə izləyə bilirsən və o məndən çıxarılan nəticə də daha effektiv bəhrəsinə vermiş olur. Başqa sözlə, folklor toplayıcısı eyni zamanda folklorun araşdırıcısı kimi də birbaşa kommunikasiya prosesində mühüm zəruri nüansları diqqətli müşahidə zəminində tutub aşkarlaya bilir və bu da dilin (ifanın) məntiqi hesabına daha düzgün yozumlar, şərhlər verməyə əyani sübut kimi tutarlı əsas olur.

Axi folklorşünasın tədqiqat obyektini xalqdan toplanmış materiallardır və bu materialları birbaşa olaraq repertuardan dinləyib izləmək isə tədqiqatçının uğurlu araşdırma apara bilməsi üçün qazandığı böyük şansdır. Canlı ünsiyyət zəminində elə düşün belə bir fürsəti əldən qaçırmamaq folklorşünas üçün yolverilməz səhvdir. Çünki hər ifaçı hər zaman o incə məqamın üstünə asanlıqla gəlir, hər folklorşünas da belə incə nüanslarla hər dəqiqədə rastlaşır.

Mən məqsədləşmiş şəkildə folklor eziyyətlərinə getməyin, başqa sözlə, folklor ekspedisiyaları zamanı toplanan materialların üstünə kölgə salmaq istəməzdim. Ancaq mənə, əsl folklor materialları xalq kütləsi ilə məişət zəminində gedən söhbətlər əsnasında üzə çıxır və folklor fədailəri də o məqamları fəvriyədən qələm-kağızların ağzına alıb, yazı vasitəsilə söylənmiş mətnin həm toplanmasına nail olurlar, həm də həmin ifa prosesindəki psixoloji vəziyyəti müşahidə yolu ilə söylənmiş materialın məğzində varmış olurlar. Beləliklə, folklor materialının real şərh də birbaşa kommunikasiya prosesində öz həllini tapmış olur.

Folklorşünas Səfa Qarayevin "Yuxuların toplanılması və folklorşünaslıq üçün semiotik əhəmiyyəti" adlı məqaləsində bu barədə Alan Dandessin fikirlərinə rəğmən söylədikləri də bu məqamda diqqət çəkir: "Folklorşünasın folklor toplaması sadəcə bir texniki iş deyildir. Təsədüfi deyildir ki, Alan Dandessin "Folklorun toplanılması barədə" adlı məqaləsində ne folklor mətnini, ne də söyləyici psixologiyasını araşdırır. O, məhz toplayıcılığın özünün psixanalitik təhlilini verir. Biz də anlamalıyıq ki, toplayıcı nə yalnız mikrofon tutandır, ne də yalnız mətni çapa hazırlayan. Bu iki iş toplayıcının ən üzde olan və bəlli tərəfləridir. Hər şeydən əvvəl toplayıcı bir "informasiya adaptoru"dur. O, nəzəri biliklərə malik olmaqla konkret mühitdə "süni mühit yaradıcısı" və informasiya axınının nizamlayıcısıdır. Onun beynində nəyi toplamaq, niyə toplamaq, nə zaman toplamaq, harada toplamaq, necə görünmək, mühitə necə daxil olmaq, cinslərarası ünsiyyəti necə qurmaq, yaşlararası ünsiyyətə necə daxil olmaq, peşə və konkret sahələrin adamları ilə necə ünsiyyət girmək, mühitin və "təəssübkeş" mühitin təəccübünə səbəb olacaq informasiyaları mətndə necə tərtib etmək kimi suallara cavab olmalıdır ki, yalnız bundan sonra o, normal "informasiya adaptoru" rolunu oynaya bilər". "Folklorun toplanması və sistemləşdirilməsi problemləri" mövzusunda elmi konfransın materialları, Bakı, "Elm və təhsil", 2013, səh.189.

Mən fikirlərimi birbaşa ünsiyyət prosesində topladığım nümunələrə müraciət əsasında davam etdirəcəyəm. Evimə gələn Qərənfil, xalam Şüşəngül və Qafar dayımın həyat yoldaşı Saniyə İxtiyar qızı söhbətləşərkən, Saniyə bibimin söz əsnasında işlətdiyi mükaliməşəkilli deyim diqqətimi çəkdi:

Deyir:
- Qanni (qanlı), hara gedirsən?
- Qan ayaxlamağa!

Bu söhbət qohumçuluqdan, qohum-əqrəbəyə qarşı olan yanımılıq (istiqlillik) hissələrindən gedən bir mövzudan gəlirdiyindən, əvvəlcə belə bir deyim işlənməsinə təəccübləndim ki, "qanni" (qanlı) ifadəsinin buraya nə aidiyyəti var? Ona görə ki, eşitdiyim deyim mənasını əvvəlcə fikrimdə-düşüncəmdə tam başqa istiqamətə yönəlmişdim. Belə ki, adi halda "qanni" (qanlı) ifadəsi kimişə qanni (qanlı) tutmağa-özünə düşməni hesab etməyə aid olub, düşməni mənasına uyğun gəlir. "Qanni"dan "hara gedirsən?" sorğusuna alınan "qan ayaxlamağa" cavabı da ilk anda hardasa qanni ayaqlayıb-tapdalamağa (qan axıtmağa-qan töküüb düşməncilik salmağa) bənzər bir mənada anlaşılır. Özü də təbii məntiqə bu cür düşünüldü: axı qanni (qanlı düşməni) adətən qan tökmək

də suçlandırılıb, sorğu-sual olunur...

Ancaq söhbətdəki canlı iştirakım bu deyimə məğzində tam əks bir istiqamətə olduğunu göstərdi. İnformatorla canlı ünsiyyət həm bir el deyimini yazıya almağıma (sifahi yaddaşdan toplamağıma) səbəb oldu, həm bu deyim işlənməsi məqamında yaşanan ab-havayı və bu ab-havadan doğan psixoloji əlaməti açıb ortaya qoymaqla, deyimə daxil olduğu digər bir özəl keyfiyyəti aşkarlamaq fürsəti ələ düşdü, həm də ki, "qanni" sözünün, "qan ayaxlamaq" ifadəsinin yeni dürlü mənalara (dillilik nöqtəyi-nəzərindən yeni leksik-semantik layları) üzə çıxdı. Bununla folklor materialının açılıb-çözülməsində yaranacaq yanlışlıqlar da aradan qaldı, hələ üstəlik gələn düzgün elmi qənaət hesabına yeni-yeni idiomatik (frazoloji) deyimlərin olduğu da ortaya çıxdı. Bəs bu özəl yozum nədir? "Qanni" ifadəsi burada

Canlı repertuarın folklor layları

özünə omonim cərgə qazanmaq hesabına yeni bir mənə ortaya qoyur: qanni-qanlı, yeni qanı qanımdan olanım (qanlım-eyni qanlım), başqa sözlə, qohum-əqrəbə. Deməli, "qanni" sözü ənənəvi "düşməni" mənasında yox, əksinə, qohum-əqrəbə, qanlı (qanlım-eyni qanlım olan əzizim) mənasında işlənilir.

"Qanni"nın verdiyi "qan ayaxlamağa" (qan ayaqlamağa - qan tapdalamağa) cavabının mənası da onu ifadə edir ki, yeni qanıma (qohumuma) qovuşmağa-qanlımla görüşməyə gedirəm: qanıma (geninə) qovuşmaq üçün gedilən-ayaq qoyulan (ayaqlanan) yol (məsafə) burada "qan ayaqlamaq" formasında ifadə olunmuşdur. "Qan ayaqlamaq" qana-qançəkərə doğru ayaqlanan-gedilən yoldur...

Əgər bu deyim quru, cansız kağız parçası üstündən oxusaydım, çox şübhəli ki, yuxarıdakı birinci şərh yanlış olaraq öz yerini alacaqdı. İkinci doğru yozum isə bəlkə də heç bir tədqiqatçının ağına belə gəlməyəcəkdi. Bir də nə vaxtsa, yuxarıdakı söhbətə bənzər bir mövzudan baş tutması lazım olacaqdı. O da nə vaxt, Allah bilir. Bəlkə də, heç vaxt. Çünki bu deyim artıq canlı şəkildə sinəsində daşıyacaq ikinci bir adam yoxdur. Onu danışan Saniyə İxtiyar qızı da sinnləşmiş vədəsindədir.

Həmin söhbətdə Saniyə İxtiyar qızından "hirsizlənmək" mənasında "filan-kəs oddan köynək geymişdi" ifadəsini eşitdim ki, bu da "odlanmaq" ifadəsinin orijinal xalq deyimidir. Fikir verin: köynəyin (can köynəyinin) oddan olması insanın canının qızması - hirsizlənmə-əşəbiləşməsi, özündən çıxmasını göstərən orijinal xalq poetizmidir.

"Qaraçıdan gəlin olmaq, Yüz ətkəle, yüz valvar" məsələni də həmin söhbətdə eşitdim. Bunda da etnoqrafik düşüncə tərzini özünü göstərir. Bundan başqa, Saniyə İxtiyar qızı söz əsnasında

"Yuxarı qalxanın iddiasının, Aşağı yenenin nələsinin" (qorx)

məsələni də işlətdi. Bunun da mənası odur ki, yuxarı qalxanın - vəzifəsi böyüyün iddiasından - qoyduğu tələbdən, aşağı enənin - məzmunu hala düşən isə nələsindən (qarğışından, ahından) qorxmaq-ehtiyatlanmaq gərəkdir. Çünki yuxarıdan gələnin iddiası böyük olar, haqqı əlindən alınının (aşağı enənin), məzmunu isə ahi-nələsi, fəryadı Allah tərəfindən eşidilər və qarğışa dönüb sənə tutar. Hər iki halda ehtiyat edilməsi tövsiyəsi bir həyat fəlsəfəsi kimi diqqətə çatdırılır. Psixoloji yaşam düsturu olaraq hər iki amil söyləyici və dinləyici (toplayıcı) arasında əyani şəkildə bölüşdürülür və birbaşa insanın könlünə və süüruna (düşüncəsinə) sirayətədir təsirini göstərir.

Söyləyici və eşidən arasında birbaşa danışq rabitəsinin olmasının verdiyi effektdə dair bir misal da gətirəcəyəm. Şabran (Dəveçi) rayonunun Ağbaş kəndində yas mərasimində (qırx meclisinə) getmişdim. Gördüm biri digərini zaraflatma deyir ki, "öldüm getdim, amma Mükülü görmədim". Burdakı "Mükül" ifadəsi mənə tanış olmadığından, araya söz atdım ki, "mükül" nədir, "inkir-minkir" ifadəsindəki "minkir" hissəsinin yerli dialektdəki tələffüzüdülmü? Mənim belə yozumu verməyəm səbəb birincisi o idi ki, "Mükül" ifadəsinin "mükül" şəkildə eşitdim, ikincisi və başlıca səbəb də o idi ki, burada ölmədən bəhs açılırdı. İslami düşüncədə isə ölənlərin "inkir-minkir" tərəfindən dinirlməsi inancımızdır. Yəni belə zənn etmişdim ki, bu deyim kiminsə barəsində deyilən

"ölüb-gedib, amma "mükülü" - "inkir-minkiri" görməyib" şəkildə bir zaraflat formasıdır. Amma tamam başqa bir cavabla rastlaşdım. Məlum oldu ki, Siyəzəndə 2-3 evdən ibarət Mükül adlı balaca bir kənd var və Şabran, Siyəzən tərəflərdə bu, zaraflatma işlədilir. Deməli, yerli bölgəyə tanış olmadan, yaxın ərazini tanımadan və həmin kəndin - Mükülün 2-3 evdən ibarət balaca bir kənd olmasını bilmədən, bu deyimdəki incə yumor çalarını da duya bilməzsən və üstəlik deyimdə də mənasını yozmaqda ya çətinlik çəkərsən, ya da mənim yuxarıda gəldiyim qənaət kimi yanlış təsəvvürdə olarsan. Bu yumoristik deyimdə də mənasında incə bir kinaya gizlənilib: yeni birisi özünü, ya başqasını qınayır ki, öldüm-gətdim (yeni bu qəndə yaşadım, ömür sürdüm), amma adıca balaca bir kəndi - Mükülü də gedib görə bilmədim. Bundan isə əslində

Cəbrayıl rayonunun Sofulu kəndindən olan Məzahir Alıcı oğlundan eşitdiyim bir qarğış nümunəsinə diqqət edək: Göllü bulaqda ələmini bəziyim. Burdakı Göllü bulaq Sofulu kəndi yaxınlığında bulaq adındır. Ələm bəzəmək isə qarğışın semantikasını ifadə edir, qarğışlanan kimsəyə ölüm arzulandır.

Göründüyü kimi, burada da hidronim diqqətə çəkməklə söyləyicinin yaşadığı arealla bağlı fikrə aydınlıq gəlir.

Söyləyici dil materialından çıxış edir, yaşadığı regionun özünəməxsusluqlarını dilinə gətirir. Bu mənada informasiyanın danışıqda dialekt sözlərin işləkliyi də təbiidir.

Dümbülümlek, dünbülüm, Əlim xəmir, qarım ac -

şəkildə Zəngəzur, Qarabağ əlində işlənen bir deyim ucundan tutub, çörəklə bağlı ayrı-ayrı regionlarda

"Xudafərin harayından qalan mən..." XUDAFƏRİN

düşür. Bu kündələrin bərkliyini azaltmaq üçün - yəni əslində yuxarı yaycaq (çörək bişirən) adama çox ağırlıq düşməmək üçün həmin bərkliyi kündələrin bərkliyini açmaq üçün - kündəni bir qədər yumşaltmaq üçün əlavə bir köməkçiyə də ehtiyac olur. Bu zaman həmin bərk kündəni yaymırdan - açıb lavaş halına salmamışdan önce onu bir qədər yumşaltmaq bərkliyini azaltmaq üçün oxlovla onu bir az yumşaldırlar. Yəni kündəni qalınlığını-bərkliyini aradan qaldırmağa "kündəni bazılamaq", ya "kündənin bazısını (ləhcələrdə badısını, bayısını, əlavə və s. kimi də işlənilir) açmaq" deyirlər. Demək, burdan tam aydın oldu ki, Muğandakı bazdamac da bazılı (badı) umacı sözlərinin komponentlərindən yararlanmışdır. Kündənin badısı - bazısı onun bərkliyi - qalınlığıdırsa, onda elə iri kündənin də badısı-bazısı

işlənen ifadələrə üz tutaq. Qara umac (qara umac şəkildə deyilir), doğramac, yuxamacı ifadələri Qarabağ bölgəsi əhalisi üçün ümumişlək sözlərdir. Əvvəlcə bu sözlərin leksik-lügəvi mənalara baxaq ki, axırda bu ifadələrin tərkibi mahiyyətlərində gizlənen bəzi məqamlar bir sıra dialekt tipli sözlərin (və ümumiyyətlə, müəyyən sözlərin) açılışı üçün açar olacaqdır. Qara umac ifadəsinin açılmağa çox ehtiyac yoxdur, çünki sadə yemək növü olub, tərkib hissələri aydın leksik vahidlərdən ibarətdir. Doğramac sözü qatıq doğramacı, süd doğramacı şəkildə də doğramacın növlərinə görə işlənilir. Doğramac sözü "doğramaq" felinin kökü ilə umac ismindəki "u" saitinin itisara düşmüş formasında bitməsinədən yaranıb: doğra və umac. Qatıq, südə çörək doğramaqla - umac şəklinə salmaqla yeyilən ağartı, süd məhsulundan ibarət yeməkdir. Yuxamacı sözü də yuxa (lavaş) və söz əvvəlində gələn "u" saiti itisara düşmüş umacı sözlərinin birləşməsindən yaranıb. Məlumdur ki, yuxa çörəyi Qarabağ tərəflərdə lavaş çörəyinin sinonimidir ki, lavaş nazik olduğundan yuxa da adlanır. Yuxa sözü nazik, yumşaq deməkdir. Üreyiyuxa ifadəsi də üreyiyumşaq, ürayı nazik, ürayı incə (həssas) adama aid edilərək işlənilir.

1993-cü ildə Saatlı rayonunda məcburi köçkün kimi məskunlaşdıqda yerli camaat menden soruşdu ki, sizlərdə bazdamac çörəyi bişirilirmi? Mən "bazdamac" ifadəsini ("bazdamac" ifadəsi "bozdamac" şəkildə də işlənilir ki, "a" səsini "o" səsi ilə əvəzlənməsi Muğan bölgəsi əhalisinin danışıq üçün səciyyəvi haldır) ilk dəfə eşitirdim. Maraqlandım, formasının nə cür olduğunu soruşdum. Aydın oldu ki, bizim Qarabağ, Zəngəzur tərəflərdə "qalın" adı ilə tanınan çörəkdir. Yəni lavaş nazik olduğuna görə bizlərdə ona yuxa, qalın isə qalınlığına görə sadəcə "qalın" adlanır. Ancaq qalın çörəyə Muğan bölgəsində niyə bazdamac (bazlamac) deyilməsinin səbəbi mənim üçün qaranlıq qalırdı. Həmişə də düşündürdüm. Üreyimlə müqayisələr də aparırdım. Qarumac, yuxamac, doğramac, bazlamac... Sonluq şəkilsimi kimi görünən "mac" əslində "umac" sözüdür. Bazla (bazda) və umac sözlərinin komponentindən yaranmış bazdamac çörək növünün ilk hissəsi olan bazla (bazda) ifadəsi bir müddət müəmma olaraq qaldı. Bircə onu bilirəm ki, lavaş bişirilməsinə görə yuxa, qalına isə qalın olduğuna görə qalın deyirik. Demək, qalın və bazdamac bir-birlərinin sinonimləridir, sadəcə bazdamac dialekt səciyyəsinə işlənen sözdür. Nəhayət ki, uzun axtarışların nəticəsində tapdım və burdan bir çox leksik söz tərkiblərinə də işiq düşdü.

Bazlamac, doğramac. Bazla və doğra - hər ikisi icbar növ fel kökü ilə umac etmək sözünün birləşməsindən yaranıb. Bazlamac - bazla (bazla, badı) və umac. Bir dəfə anamla kiçik bacım Rəna sac qoyub çörək salırdılar (çörək bişirmək "çörək salmaq" kimi işlənilir bizlərdə). Mən də onların böyrün kəsdirib tamaşa edirdim. Bu vaxt təsadüfən anamın bacıma tərəf dönüb dediyi: "kündəni bazla və mana", "kündənin bazısını aç və mənə" dediyini eşitdim. Elə bil himə bənd idim, yatmışdım ayıldım. Necə olub ki, mən bu sözü indiyə qədər eşitməmişəm? Deməli, sözün, ifadənin də işlənmə yeri, işlənmə məqamı varmış. Məhz bu sözü sac üstündə çörək salınan vaxt eşitməmişəm. Tez fürsəti fəvriyədən belə bu sözü nə demək olduğunu soruşdum. Öyrəndim ki, bəzən elə olur ki, yuxa bişirmək üçün salınan kündələr bərk

tam açılmamış halda olub, başqa sözlə desək, bazılanmış - qalınlaşmış şəkildə salınmış çörək növüdür. "Bazila, umac et" ifadəsinin qısaldılmış variantıdır.

Bir sözlə, Muğanda bazlamac adıyla tanınan çörək elə Qarabağda "qalın" adıyla bişirilən çörəkdir, yəni bazlamac (qalın) lavaş-yuxa (nəzərə alaq ki, yuxa nazik deməkdir) çörəyindən çox qalın olduğu üçün belə adlandırılıb. Muğanda işlənen "bazlamac" sözünün kökündəki "baz" (bazı, badı) sözü də qalınlığı, bərkliyi (arxalı-davamlı-dayanatlı-dəyanətli, möhkəm olmağı) bildirən arxaik dialekt ifadədir.

Yaxud da bazlamac (badlamac) sözü "bazlama aç" - yəni "kündəni bazlama aç" ifadəsinin bildirməklə, bazlamaca şəkildə açılıb bişirilən çörək növü olduğuna işarə edir.

Qeyd edim ki, bazlamac sözü Türkiyə türkcəsində bazlama, bazlama şəkillərində də işlənilir və Türk Dil Qurumunun rəsmi saytında bu sözlə verilən şərhə də diqqət yetirik:

Bazlama - 1. Sacda pişirilmiş yuvarlak ekmək, bazlamaç. 2. Tatlısı bol, kalın gözleme, bazlamaç.

Bazlama-mısır (qarğıdalı-Ş.A.), darı və buğday unlarından yapılan mayalı, mayasız, yağlı, yağsız, şekerli, şəkərsiz, incə və kalın pişirilən sac ekmeri.

Bazlama - yağlı ekmək; içine peynir, soğan maydanoz, ya da kiyimə konarak yapılan ekmək.

Bazlama - özel hamurla yapılmış kalın yufka (yufka yaqın ki, lavaş-yuxa - Ş.A.); bazlamaç.

Bazlama - sacda pişirilmiş mısır ekmeği.

Bazlama - yufkadan (yuxadan - Ş.A.) bir az kalın olan və yağlanarak yenen bir ekmək türü.

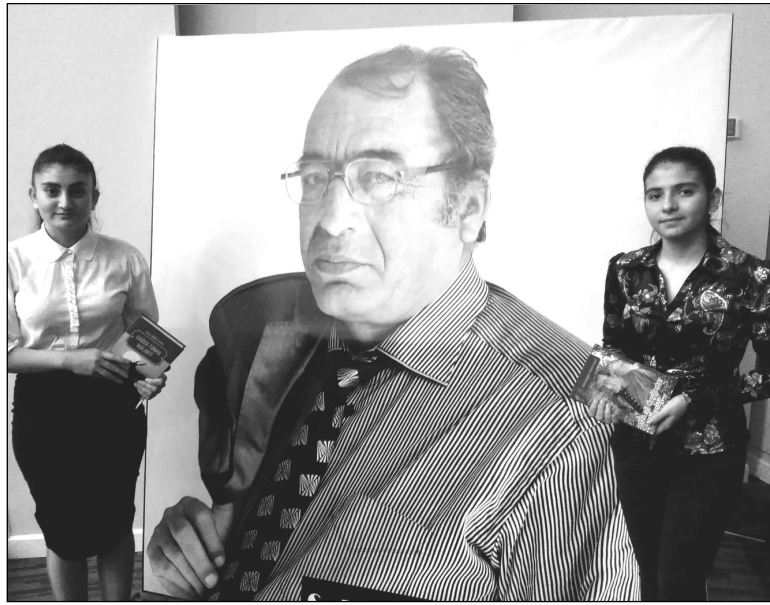
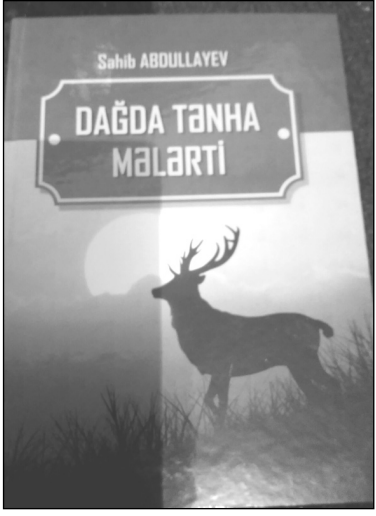
Bazlama - bazı, bazırma, bezdirme, bezdürme, bezirme. (Bax: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&category=1=veritab&kelimesec=38669).

Göründüyü kimi, bizdə dialekt səciyyəsinə işlənen bazlamac çörək növü Türk dilində işlək bir ifadə olub, mənası da bizim yuxarıda çözdüyümüz mənalara ehtiva edir. Fərq orasındadır ki, Türkiyədə bazlamac çörək növü çox yaygın halda olduğundan, bazlamacın qarğıdalı (mısır), buğda, darı unlarından bişirildiyi, habelə yağlı və yağsız olduğu, içərisinə müxtəlif çərəzlər doldurulduğu da xüsusi qeyd olunmuşdur.

Bundan başqa, ayrı-ayrı bölgə dialektlərində də "bad" ifadəsi möhkəmlik, bərklik bildirmək mənalığında qalmaqdadır. Məsələn üçün, "suvağı üstədən badılamaq", yaxud "bad tutmaq" - "bad üçün palçıq tutmaq" tipli ifadələr mövcuddur ki, bunlarda da "bad" sözü suvağa möhkəmlik gətirmək məqsədilə işlədilən palçıq mənası kəsb edir. Habelə Qafan, Füzuli rayonlarında təndir quruların tendirinin badı ifadəsi işlənilir ki, həmin bad deyilən hissə təndirə xüsusi möhkəmlik gətirib, tendirini uçulda-dağılmağa qoymur. Bunların üstündən çıxış edib, dilimizdəki baci sözünün "badçı" ifadəsi olduğunu, qaradaş dayaq duran şəxs-qız qaradaş olduğunu yürütmək olar. Həmçinin "arvad" sözünün də ar (ər) və "bad" (vad) hissələrindən təşkil olunmaqla arvadın ərini badı (arxası, dayağı, köməyi) olduğunu əminliklə iddia etmək olar.

Bu cür sirləşmələrin yozulması bir daha informasiya və toplayıcı arasında birbaşa ünsiyyətin vacibliyi məsələsini aktuallaşdırır.

Sakir Albaliyev, Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Sahib Abdullayev-65

Anım tədbiri keçirildi

Oktyabrın 26-da yazıçı-publisist Sahib Əhməd oğlu Abdullayevin 65 illik yubileyi münasibətilə Binəqədi Mərkəzi Mədəniyyət Evinde anım tədbiri keçirildi.

Tədbiri Mədəniyyət evinin direktoru Şahin Səmədov açdı, Sahib müəllimin həyatı və yaradıcılıq yolu haqqda ümumi məlumatı diqqətə çatdırdıqdan sonra Sahib Əhməd oğlunun rəhbərlik etmiş olduğu məktəbin müəllimi Fatma Abbasova açılış nitqi söylədi. Bildirdi ki, bu gün həm də Sahib müəllimin xatirəsi işığında çap olunmuş iki kitabın da təqdimat mərasimidir. Bu kitablardan biri onun sağlığında çapını görmədiyi hekayə, povestlər və sənədli povestdən ibarət olan "Dağda tənha mələrti" kitabıdır ki, oğlanları Mürvətə Turalın cəfakəşlikləri hesabına işıq üzü görüb. Bu kitab Əlibala Zaloğlunun redaktorluğu, Hafiz Rüstəmin ön sözü ilə indi sizin ixtiyarınıza verilir.

Fatma müəllimə ikinci kitab haqqında da iştirakçılara məlumat verib, bildirdi ki, bu kitab Sahib müəllimin yetirməsi olan, məktəbimizin on birinci sinif şagirdi Süsəngül Mahmudovanın müəllifliyi ilə çap olunub və bu kitab şagirdinin öz müəlliminin ruhuna olan dərin hörmət və böyük sevginin işığında arayərsəyə gəlib.

Daha sonra F. Abbasova Sahib müəllimin insani keyfiyyətlərindən söz saldı, bildirdi ki, o, həm də xalq mahnılarımızın, muğamlarımızın varlığını idv və xüsusən də Səxavət Məmmədovun səsinin təşnəsi idi. Allah hər ikisinə rəhmət eləsin. Bu gün burada səsləndiriləcək musiqi repertuarında Səxavətin qardaşı Firuz Səxavət, Araz Ağdamlı, Xəyal Hüseynov, Novruz Cəfərzadəni dinləyəcəyik ki, bu özü də əslində Sahib müəllimin ruhuna olan böyük hörmətin ifadəsidir. Həmçinin saz ifaçısı Aysə Səyyadqızının səsləndirəcəyi Ruhani havası da onun ən çox sevdiyi ifalardan idi.

Bundan sonra anım tədbiri şəhid Hafiz Fətəliyevin adını daşıyan Şahvəli kənd tam orta məktəbin XI sinif şagirdi Süsəngül Hakimqızının aparıcılığı ilə

davam etdirildi. İlk söz Sahib müəllimin qələm dostu, şair Fərzalı Abbasəlioğluna verildi. O, çıxışında Sahib Abdullayevlə bağlı həzin, nisgilli xatirələrini dilinə gətirdi, məktəbdə onunla ədəbi görüşünü təşkil etməsinə kövrək duyğularla dilə gətirdi və şeir söyləməklə fikirlərini tamamladı.

Şagirdlərdən Pərviz Soltanlı, Azadə Oruçlu, Aysel Alısova, Mehriban Verdiyeva, Ümrə İsmayilzadə, Ofelya Tərvədiyeva və başqaları Sahib müəllimin şeirlərindən nümunələr söyləməklə bir daha iştirakçılara onun könül dünyasından süzülüb-gəlmiş olan incilər xatırladılar.

Daha sonra söz "Kredo" qəzetinin baş redaktoru, şair-publisist Əli Rza Xələfliyə verildi. O, Sahib müəllimlə bağlı xatirələrini dilə gətirməklə onun mənəvi dünyasının özünəməxsusluğundan söz açdı, yaradıcılıq yolundan da əhatəli şəkildə danışdıqdan sonra qeyd etdi ki, mən şəxsən Sahib Abdullayevlə dost və qohum olmağımdan qürur duyuram. Qoy mənəm oğlanlarım da atalarının belə dostu olmağı ilə fəxr etsinlər. Əli Rza Xələfli çıxışını şeir söyləməklə yekunlaşdırdı.

"Süsəngül Hakimqızı sözü" Vədi-basar" qəzetinin baş redaktoru Sərtib İslamoğluna verdi.

Sərtib müəllim dedi ki, Sahib Abdullayev əməlləri ilə fəxr ediləsi adamdır. Onun şah əsərlərindən biri olan oğlu Mürvət "Vedibasar" qəzetinin dizayneridir. Bu, bizim Sahib müəllimlə dostluq əlaqələrimizi bir qədər də möhkəmləndirmişdi. Mən Sahib müəllimlə "Kredo" qəzetində, Əlirza müəllimin yanında görüşmüşdüm. İlk görüşdən də suyumuz bir yerdən axmağa başlamışdı, xasiyyətimiz tutmuşdu.

Daha sonra Sərtib İslamoğlu dedi ki, Sahib müəllimin haqqında çoxlu titullar sadalamaq olar. Onun şagirdi Süsəngülün kitabından da Sahib müəllimin ali keyfiyyətlərilə tanış oluruq. Lakin onun ən böyük titulu müəllim adıdır. Bu, ən böyük rütbədir. O, uzun müddət köçkün məktəbin direktoru olub. Baxmayaraq ki, o, bu ağır şəraitdə çalışıb işləyirdi, amma həmişə üzəndən şən görünməyə çalışırdı. Bu qədər əziyyət içində çalışsanın, işləyənin ürəyində yağ olmazdı. Bu gün biz Süsəngülün öz müəllimi haqqda kitabının da işığına yığışmışıq. Məncə, müəllim üçün bundan böyük hədiyyə ola bilməz. Gələcəkdə Süsəngül tanınmış şair olacaq, onda o, öz ustadının Sahib müəllim olduğunu dilə gətirəcək, bu özü də çox böyük xoşbəxtlikdir, Sahib Abdullayevin ruhu onda da şad olacaqdır, necə ki, elə

bu gün kitablarının təqdimatı mərasimində olduğu kimi...

Tədbirdə Cəbrayıl RİHB-nin nümayəndəsi kimi çıxış edən RİHB-nin Horovlu kənd İOD üzrə nümayəndəsi Malik Əliyev iştirakçıları salamlayıb, bildirdi ki, Şahvəli kənd məktəbinin yaşamasında, fəaliyyət göstərməsində və belə səmimi bir kollektiv yaradılmasında Sahib Abdullayevin böyük xidmətləri olub. İnanıram ki, bu kollektiv bu gün burda birlik nümayiş etdirdiyi kimi, gələcəkdə də Sahib müəllimin qoyduğu yolla gedəcək və yetirmələrinin sesi-sorağı respublikamızın müxtəlif ali məktəblərindən gələcək.

Söz təqdimatı keçirilən "Dağda tənha mələrti" kitabının redaktoru Əlibala Zalova verildi. O, Sahib müəllimlə bağlı xatirələri vərəqlədi. Onun olduqca iradəli bir adam olmasından söz açaraq qeyd etdi ki, mən onun kitabının redaktoru idim, tez-tez zəng edib maraqlanırdım, mənə tələsdirib deyirdi ki, qorxuram çatdırmayam, ömür vəfa etməyə. Ele bil ki, əvvəlcədən hər şeyi hiss etmişdi. Sahib müəllim haqqında çox danışmaq, çox söz demək olar. Amma onun təkcə qardaşı, el sənətkarı olan Hüseyn haqqında yazdığı bəs edər ki, ona ədəbiyyat, mədəniyyət aləmində heykəl qoyulsun...

Rayon Təhsil Şöbəsinin inspektoru Əli Əliyev çıxışında qeyd etdi ki, aramızda yaş fərqi çox olsa da, dost idik. Daha doğrusu, o, mənə dost oldu. Biz Sahib müəllimi hissə-hissə tanıyırdıq, müəllim kimi, şair kimi, publisist kimi və s. İndi də onu mərhum kimi tanıyırdıq, amma heç birimiz onu mərhum kimi qəbul etmirik. Çünki o, bu gün də bizimlə birgə mənəvi olaraq yaşayır. Mənəvi dünyamız böyük kişilərin çiyinlərində dayanır. Sahib müəllim də belə kişilərdən idi, deyən Əli müəllim xatirələr işığında ürək sözlərini bölüşdü.

RTŞ-nin əməkdaşı Rövşən Əli-oğlu: Bu gəldi-gəder dünyada o, gəlib-gətmədi, o, iz qoyub getdi...- deyərək şagird gözü ilə baxıb tanıdığı Sahib müəllimin Şahvəli məktəbinin müəllimi, dərns hissə müdiri, direktoru kimi yaddaşında özünə yer elədiyindən kövrək duyğularla söz açdı.

Nazim Behbudov isə dedi ki, mənəmlə bir sinifdə oxuyan, mənəm parta yoldaşım olan şəhid Hafiz Fətəliyevin adını daşıyan Şahvəli kənd orta məktəbin direktoru Sahib Abdullayevin böyük qardaşı Hüseyn də kəndimizdə "Dirili" folklor ansamblını yaratmışdı. Hər ikisi öz sahələrində böyük fədakarlıqlar göstərdilər. Allah hər ikisinə rəhmət eləsin-deyib qonşusu kimi, müəllimi kimi Sa-

hib müəllimlə bağlı ürək sözlərini bölüşdü.

Aysə Səyyadqızı səhnəyə çıxıb: - İnsanın həmişə zamana ehtiyacı var. Lakin elə də olur ki, insanın zamana olduğu kimi, zamanın da insana ehtiyacı olur. Zamanın Sahib müəllim kimi insana ehtiyacı var idi, Allah ona rəhmət eləsin,- deyib, "Ruhani" saz havası üstə sazını dilləndirdi.

Süsəngül Hakimqızının anası Əfruz xanım, xalası Solmaz xanım çıxışlar edərək, qeyd etdilər ki, bu gün iki kitabın təqdimatıdır. Biri Sahib müəllimin özünün, o biri isə onun mənəvi övladı olan Süsənin kitabıdır. Sahib müəllim Süsənin mənəvi atası idi. Allah ona rəhmət eləsin...

Daha sonra "Dirili Qurbani" məclisinin təşkilat rəhbəri Malik Əhməd oğlu Sahib Abdullayevin xatirəsinə həsr etdiyi "iz qoyub getdin" şeirini söylədi:

Şərəflə yaşadın sən bu həyatda
Könüllər fəth edən söz qoyub getdin.
Sözün tonqalını yandıрмаq üçün
Əbədi közərən köz qoyub getdin.

Əvəzsiz qiyməti verdin hikmətə,
Çəkdiñ hal əhlini, çəkdiñ söhbətə.
Ürəklər yandıran saf məhəbbətə,
Sevgiyə boylanan göz qoyub getdin.

Sevildin hər zaman dostlar yanında,
Doğmalığı var idi sənin canında.
Nə varsa eylədin sən zamanında,
Bütün yollarını düz qoyub getdin.

Əbədi dünyanın oldun sakini,
Yaxına qoymadın nifrəti, kini,
Qorudun bu yolda daim çəkini,
Heyatda itməyən iz qoyub getdin.

Malikin qəlbində artdı bir yara,
Ölüm varlığını çəkəndə gora,
Çöküb təbəssümün saf xəyallara,
Yaddaşda nur dolu üz qoyub getdin.

Malik Əhməd oğlu belə bir məclisi araya-ərsəyə gətirməklə atasına olan övladlıq borcunu layiqincə yerinə yetirən Mürvətə də "Könüllər oxşadın" adı ilə yazdığı bir şeir ünvanladı:

Sən oğul borcunu verdin şərəflə,
Könüllər oxşadı qeyrətin sənin.
Ucaldın hamının gözündə o gün,
Daima yayılısın şöhrətin sənin.

Adını anmaqla elə insanın,
Gözünü güldürdün inan cahanın.
Cəfakəş oğlusan Azərbaycanın,
Düşüb dodaqlara söhbətin sənin.

Şərəfli bir ömür yaşadı atan,
Çox azdır həyatda bu ada qatan.
Olmadı yalandan sözlə baş qatan,
O kimdir tanıyır millətin sənin.

Sevindim etdiyən işlərə görə,
Dəymədi atanın zəhməti yere.
Çatasan hər zaman bu zirvələrə,
Alsın öz yerini niyyətin sənin.

Malikin sevincdən doldu gözləri,
Acizdir qarşında inan sözləri.
Bu cür əməllərlə şad et bizləri,
Olməsın heyatda həsrətin sənin.

Məktəbin müəllimi Fatma Abbasova kürsüyə çıxıb:-Sahib müəllimə ustadım deyən Süsəngülün həsrətində izi var Sahib müəllimin, indi Sahib müəllim haqqda yazılan kitabda, hər birimizin iç dünyamızda izi var Sahib müəllimin, - deyib həzin duyğular üstündə məclisdə son söz demək üçün S. Abdullayevin oğlu Mürvətə səhnəyə davət etdi. Mürvət şeir söyləyən məktəblilərə Fəxr Fərmanları təqdim etdi, atasının adını anıb, o adın işığına gələnələrə minnətdarlıq duyğularını çatdırdı.

Bəli, " Mənəm ürəyimin anası ölsün" deyib qəm-nisgill dolu ürəyini oxşayan, ürəyinə ağı deyən Sahib Abdullayevin 65 illik yubileyi münasibətilə keçirilən anım mərasimində Sahib müəllimin mənəvi dünyası ağır-oxşama həzinliyi ilə yad edildi, bizim aramızda qərib-sərgərdan halda gəzib - dolayan ruhu oxşandı- əzizləndi... Eh, onsuz da bu dünyamız oxşamalar-nənnilər üstündə qurulub: dünyaya gələndə - körpəliyimizdə laylalar-nənnilər üstündə oxşanıb-bəslənən uşaqlığımız, böyüdükcə müəyyən yaş dövrlərində bayatı-oxşamalarla ömrümüz-həyatımız tərənnüm-vəsf olunur, bu dünyadan köç təbəssümünə çalınanda isə ağır-oxşama deyilib, ruhumuz oxşanılır.

Ağlar da bir cür oxşamadır, o dünyadakı ruhumuza deyilən layladır ki, ruhumuzu oxşasın, oxşanan ruhumuz şad olsun. Beləcə, biz də 65 illik yubileyini anıb ruhunu oxşadıq ki, ruhu şad olsun Sahib müəllimin.

Allah ruhunu şad eləsin, Sahib müəllim!

Şakir Əlifəoğlu

Bəhram Həbib oğlu Paşayev 1953-cü ildə Zəngəzur mahalının Qafan rayonunun Keypeşin kəndində anadan olub. Orta məktəbi Gıg kəndində bitirib. Azərbaycan Dövlət Tibb Universitetinin müalicə-profilaktika fakültəsində təhsil alıb. Uzun müddət Türkmənistanada hərbi xəstəxanada həkim işləyib. 1991-ci ildən Azərbaycana dönüb. Hal-hazırda H. Z. Tağıyev qəsəbəsindəki 3 saylı xəstəxanada cərrah-həkim işləyir.

Bəhram həkimin özü ilə söhbət edərkən onun dərin savada, əhatəli dünyagörüşə malik olduğunu gördüm. Eyni zamanda o, bir xalq həkimi kimi xoş rəftarı, şirin, bənzər danışığı ilə də sanki xəstəsinə şəfa bəxş edir. Belə demək olarsa, o, xəstəsinə müalicə edərkən sanki tək cərrah bıçağını işə salmır, həm də cismani cəhətdən verdiyi şəfasını mənəvi baxımdan da öz humanistliklə tamamlayır. Elə buna görədir ki, Bəhram Paşayev Sumqayıt ərazisində, H.Z. Tağıyev qəsə-

Bıçağın şəfası

bəsində öz işinin peşəkər ustası olan həkim kimi tanılır, hörmətini gətirir. Əlbəttə, bu xəteri-izzəti o, şöbə müdiri olduğu xəstəxanada öz əməli və xeyirxahlığı sayəsində qazanıb.

Azərbaycan tibb tarixi barədə qədim dövr əlyazmaları üzərində uzunmüddətli çoxsaylı tədqiqatlar aparmış Fərid Ələkbərlinin aşağıdakı fikirlərini oxuyarkən, həkim Bəhram Paşayevin həkimlik-cərrahlıq məharətinin kökünün-qaynağının bu sahədə ölkəmizdə olan 7 minillik dövrədən çox yaşlı olan bir ənənədən gəldiyinin fərqində olursan: "Son arxeoloji və tarixi tədqiqatlar göstərir ki, Azərbaycan təbabəti Misir, Hind və Çin təbabəti qədər qədimdir. E.ə. V minillikdə artıq bizim əcdadlarımız mürəkkəb cərrahiyyə əməliyyatları aparmaq iqtidarında idilər. Belə ki, Azərbaycanın Çalağantəpə məntəqəsində trepanasiya (yeni beyin üzərində əməliyyat) izlərini daşıyan, e.ə. V minilliyə aid insan kəlləsi tapılmışdır".

Bəli, bu gün Bəhram həkimin cərrah bıçağının şəfaverici möcüzəsini eşidib-bilənlər göydə Allaha, yerdə onu özlərinə pənah yeri bilirlər. Elə bacım Ramilə də inşil onun adını-sorağını eşidib, Mərdəkan qəsəbəsindən H.Z. Tağıyev qəsəbəsinə uzun bir yolu vurub gəlmişdi. Uğurlu operasiyadan razı qalmışdı. O vaxtdan bu vaxta iki il ötmüşdü.

Bu yaxınlarda yenə səhhətində nəsazlıq yaranmışdı. Yenə özünə ümid yeri doktor Paşayevi bildi. İkinci dəfə də cərrahi əməliyyata girdi, şəfali əllər onu bu dəfə də sağaltdı.

Bacım Ramilənin müalicə olunduğu palatada çoxlu xəstə gördüm, hamısı da Bəhram həkimin xəstələri idi. Hamısı da ondan ağır-dolusu danışır, razılıq edirdilər, onun cərrah bıçağının qüdrətindən söz açırdılar.

Bütün bunlar Bəhram həkimin, tarixi yuxarıda qeyd etdiyim kimi, ölkəmizdə minilliklər boyu formalaşmış olan həkimlik-cərrahlıq peşəsinin sirlərinə dərinləndirən yiyələnməsinin və bu qədim sənətin ləyaqətli varisi olduğunun açıq-aydın şəkildəki təsdiqidir. Mən də bu yazını bacım Ramiləyə və onun kimi neçə-neçə xəstəyə cərrah bıçağı ilə şəfa vermiş bir həkimə minnətdarlıq duyğusu üstündə qələmə aldım. Bəhram həkimin adına-ünvanına üz tutacaq xəstələrə bundan sonra da müqəddəs həkimlik andına və peşəsinə sədaqətlə və şərəflə xidmət etməyini arzulayıram.

Allahın nəzəri sizin üstünüzdən, sizin də şəfanız xəstələrinizdən əs-kik olmasın, Bəhram həkim. İnsanlara qaytardığınızı sağlamlığının əvəzini də Tanrı özü sizə bir min qat artıqlaması ilə versin!

Əlifoğlu Ş.

Pozitivi hiss etdirən duyğu və ya xoşbəxtlik

Ehtiyaclarımız arzularımızın yaranmasına, arzularımız isə məqsədlərimizi formalaşdırmağa xidmət edir. Bu məqsədlərə çatmaq, istədiklərimizə nail olmaq bizə rahatlıq gətirir və xoş təsir bağışlayır. Öz düşüncələrinin, iç dünyasının rahatlığını axtarmaq insanı bütün həyatı boyu nələisə keşf etməyə, işləməyə, öyrənməyə vadar edir. İnsan həmişə xoşbəxtlik arıncı qadır, bədbəxtlik isə özü gəlib onu tapır. Həyatın bizi xoşbəxt edən məqamlarını özümüz çox gözəl bilirik, lakin nədənsə xoşbəxtliyi daha geniş anlamda axtarmağın düzgün olduğunu hesab edirik. Ömrümüz boyunca həmişə nəyinsə çatmadığını, hələ xoşbəxt olacağımız zamanın qarşıda olduğunu düşünərək gündəlik həyatımızda yanımdan keçib gedən, bəlkə də tez-tez özümüzlə gülməli xoşbəxtliyi xeyallarda axtarıb, arzu edirik. Təxminən hər birimiz həyatımız üçün onun düsturunu yaratmaq, rəssam olub tablosunu çəkmək, həkim olub reseptini yazmaq, müəllim olub "A"-dan "Z"-yə kimi xoşbəxtliyin əlifbasını öyrənmək istəyirik. Guya ki, belə olan təqdirdə onu başa düşmək daha rahat olur. Əslində isə bir deyimdə olduğu kimi "Həyat üçün planlar qurmaq lazım deyil, o özü insanın planıdır"-fikrinə istinad edərek deyə bilərik ki, bizim planlarımız utopik şəkildə çox vaxt şüurumuzun xəyal dediyimiz hissəsində qalır. Onlar həyata keçəndə bunu ilahi qüvvə ilə bağlayıb adına "qismət" deyirik, keçmədikdə isə "qismət deyilmiş" deyib bədbəxtlik duyğularına qapılıb depressiyaya giririk. Bəs nədir xoşbəxtlik? Onu yaradan və var edən nədir? Necə olur ki, insan o duyğunun təsirindən çıxmaq üstəm və onu həmişə yaşamaq üçün bir çox əziyyətlərə qatlanır, həyatı boyu onun axtarışında olur.

Xoşbəxtlik sözünü biz bəxti, güzə-

ranı xoş olan mənada başa düşsək də, qədim türk dillərində onun anlamı daha doğru alınır. Türk kökənli olan "umutlu" sözünün müxtəlif işlənməsindən sonra "mutlu" sözü alınmış və o sözün müasir forması da hal-hazırda mutlu kimi işlənir. Mənasına gəlincə isə "ümid olunan", "dilek və gözənlən", "mutlu" isə səadət və məmnuniyyət kimi başa düşülməkdədir.

Müxtəlif dövrlərdə filosofların xoşbəxtliyə münasibətləri də fərqli olub. Hələ e.ə. Aristotel, Hippokrat, Diogen, İbn Sina, Sokrat, Freyd kimi müfəkkirlərin özünəməxsus yanaşma tərzləri onu göstərir ki, xoşbəxtlik öz məqamına, məkanına, şəxsiyyətinə, mədəniyyətinə, psixoloji duruma görə dəyişir. Əslində isə xoşbəxtlik-onu zamanında yaşamaq və hiss etməkdir.

20-ci əsrdə təbabətdə bu barədə fikirlər ortaya gəldiyindən eksperimentlər keçirilmişdir.

Bəzi qidalar, xüsusilə şirniyyatlar, şokolad, dondurma, tort, meyvələrdən banan, yumurta, pendir, düzgün yuxu, idman, fiziki aktivlik, günəş şüaları, xoşnuza gələn aura-bura aid ola bilər doğmalarımızı sevmək, gözəl musiqi, xoşladığımız insanlarla ünsiyyət, xoşladığımız geyimlər, yeməklər və s. bu kimi vasitələr xoşbəxtlik hormonlarını keçirilmişdir. Müəyyən nəticələrdə fərqlər olsa da, aparıcı xətt eyni olmuşdur. Xoşbəxtliyin insan orqanizmində kimyəvi hal olduğu, kimyəvi reaksiyalarla bağlılığı ortaya qoyulmuşdur. Məlum olmuşdur ki, insan özünü xoşbəxt hiss edərkən bəzəndə xüsusi hormonlar yaranır. Bu hormonlara da "Xoşbəxtlik hormonları" adı verilmişdir. Onların əsasən 4ədəd olduğu aşkara çıxarıldı, beyində sintez olunduğu ortaya qoyuldu.

Bunlar: Serotonin, Endorfin, Dofamin və Oksitosindir hormonlardır. Bu

hormonlar təxminən eyni funksiyalar daşıyalar da, özünəməxsus cəhətləri də vardır.

Serotonin əsas xoşbəxtlik hormonu olub, daxili gərginliyi aradan qaldırır, özünəgüvən hissini formalaşdırır. Onun çatışmazlığı depressiyaya yaradır. Dofamin gözəl əhval-ruhiyyə yaradaraq həyata bağlılığı və həyat eşqini artırır. Endorfin daha pozitiv, daha nəşəli və rahatlıq hissini, Oksitosin isə həyata sevgidolu baxmanı, cəsəretili olmanı, özünəgüvən hissini artırır. Bunların çatışmazlığı şəraitində insan depressiyaya girir, özünəgüvən, rahatlıq hissələri azalır, əsəbi olur. Heç nəyi və heç kimi sevmir. Arzuları və ümidləri sıfıra yaxınlaşır. Eyni zamanda bu hormonlar ilithabı və ağrıyı aradan qaldırır, hətta xərçəng hüceyrələrinin məhvini kömək göstərir. Ona görə də bir çox xəstəliklərin müalicəsində əhvalı yüksək tutmaq, pozitivi artırmaq məsləhət görülür. Bəs nə etməliyik ki, bu hormonlarımızı normal səviyyədə tuta bilək? Streslərdən, neqativlərdən uzaq olmaq da profilaktika sayıla bilər. Həmişə xoşbəxt olmaq mümkün olmasa da, rahatlığımızı, həyat eşqimizi artırmaq öz əlimizdədir desək yanlışdır. Deməli, həyatımızı yaxşı tərəfə dəyişmək istəyiriksə, düşüncələrimizi, həyata baxış bucağımızı dəyişməliyik. Çünki biz necə düşüneriksə, şüurumuz da həm fiziki, həm ruhsal olaraq o şəkildə cavab vermiş olur bizə.

Gələcəkdə nə olub-olmayacağına köklənərək, başqalarında olanın sənəndə olmadığını dərd edərək bu günün kiçik xoşbəxtliklərini qaçımağa heç dəyməz. Bəlkə o hədəf bildiyimiz xoşbəxtliyi heç zaman öz gülləmizə tuş edə bilməyəcəyik? Bəlkə də elə bu gün də xoşbəxtlik? Gəlin xoşbəxtliyimizi zamanında yaşayaq. Hər kəsə hər an, hər gün və hər zaman xoşbəxt olmaq diləyilə...

Fərqəne Səferli, həkim-terapevt

"Biz öz tarixi köklərimizə çox bağlı olan insanlarıq. Milli və dini ənənələrimiz bizi, azərbaycanlıları bir millət kimi qorudu, saxladı. Baxmayaraq ki, əsrlər boyu biz əsarət altında yaşamışdıq. Amma mədəniyyətimiz, tariximiz, dilimiz, ədəbiyyatımız, ənənələrimiz bizi millət kimi saxladı və qorudu".

daşımıza zərər-zərər yeridilir və bununla da milli kimliyimizin mayası yoğrulur. Bir sözlə, anamız bizi sadəcə bioloji anamız kimi yox, həm də mənəvi anamız kimi dünyaya gətirmiş olur. Deməli, sən dünyaya insan olaraq doğulmusunsa, onda insanı başqa canlılardan seçib-ayırən, fərqləndirən bir ünsiyyət vasitəsi kimi dili də olur. Bu dil səni həyata, dünyaya insan kimi bağlayır, sən kimliyini

Ana dilim milli varlığımıdır

26 aprel 2005-ci ildə Şamaxıda İ.Nəsiminin abidəsinin açılış mərasimində ölkə prezidenti İlham Əliyevin nitqindən götürdüyüm bu sitatı təsadüfən yazımın əvvəlinə gətirmədim. Burada tarixi köklərimizə bağlılığımızın səbəbi haqlı olaraq milli və dini ənənələrimizdən ayrılmamağımızla əlaqələndirilir və sonra da bizim bir millət kimi var olmağımızın əlamətləri bir-bir xırdalanır və izah edilir: mədəniyyətimiz, tariximiz, dilimiz, ədəbiyyatımız, ənənələrimiz. Bu, bir dövlət rəhbərinin millətin varolma anlayışına verdiyi dəyərdir. Özü də diqqət etsək, burada millət amili ilə yanaşı dil faktoru da ayrıca hallandırılır. Bu isə özlüyündə onu da ifadə edir ki, millət və dil anlayışları birbirinə adekvat olan kəlmələrdir.

Bəli, ana dili özlüyündə milli kimlik (varlıq) sualının birbaşa açarındır. Buna görə də dil faktorunun arxasında millət, xalq məfumu və milli-mental özəlliklərin daşıyıcısı olan mədəniyyət, tarix, ədəbiyyat, adət-ənənə kimi amillər dayanır. Bu xüsusiyyət ən çox da bizim xalqımızda milli-psixoloji xarakter olaraq özünü büruzə verir.

Ana dili bizə ruhla, qanla-gənlə ötürülür. Bizi öz cismindən dünyaya gətirən anamız öz sүdү ilə bizi maddi baxımdan qidalandırmayla yanaşı, şirin-şəkər dili ilə, laylalı-oxşamalı, bayatılı dili ilə, bizi mənəvi baxımdan, mənəvi dünyamızı qidalandırır. Demək, bizi bioloji olaraq dünyaya canlı kimi gətirən anamız bizi ruhumuza aşladığı dili ilə də mənəvi olaraq da (insan kimi də) dünyaya gətirir. Belə ki, biz dünyaya gələn andan ruhumuza, düşüncəmizə ana dili vasitəsilə ana laylası hopdurulur, ana dili vasitəsilə adət-ənənələrimiz də verdiş kimi yad-

ni-milli kimliyini, milli varlığını müəyyənləşdirən əsas atribut olur. Əgər sən bu dildən - bu dilin daşdığı insanı-mənəvi dəyərlərdən məhrum olsan, onda sən insan olaraq varlığın-kimliyini də bu dünyadan məhrum olursan, daha insan kimi yox, digər canlılar kimi ancaq bioloji olaraq mövcud olursan.

Bu da başqa sözlə o deməkdir ki, insan bu dünyada milli kimliyi olan mənəvi varlıqdır. İnsan o kimliyə - o mənəvi dünyaya doğulduğu, öyüd-təbiiyə aldığı ana dilinin sirlərinə vəqif olmaqla yiyələnir. Əgər bu dili bilirsənsə və sevirənsə, bu dilə sevgi sayəsində o dildə daşınan ədəbiyyatı da, tarixi də, adət-ənənəni də, mədəniyyəti də mənəvi dəyərlər sırasına baxıb insan olaraq özündə daşıyırsan və yaşayırsan. Ana dili vasitəsilə öz milli köklərinə də dərinləndirənsən, millətlər içində bir millət kimi var olduğunu da dərinləndirib dərk edərsən və səni bu həyatda bir insan kimi, millət kimi gözləyən təhlükələrə də milli mübarizə əzmi ilə sinə gərib yaşadığını, var olduğunu nümayiş etdirərsən...

Azərbaycan xalqının Ümum-milli lideri Heydər Əliyevin bir kəlamı bu məqamda öz yerini alır: "Hər bir insan üçün milli mənsubiyyəti onun qürur mənbəyidir". Bəli, insanın mənəvi varlığı həm də onun milli varlığında təcəssüm olunur. Ana dili yalnız cismani və mənəvi varlığımız yox, həm də milli varlığımızdır.

"Ana dilim- milli varlığımıdır" hikmətinin möcüzəsi bax budur: İnsanın mənəvi varlığının ana dili hesabına (və bu dildə yaşanan mənəvi dünya hesabına) var olması!..

Şakir Albaliyev

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Xəlilova Qaratel Mustafa qızı
Haqverdiyev Qəzənfər Həsən
Şükürov Məhəmməd Rəhim oğlu
Rəfiyeva Minarə İbad qızı
Binnatlıyev Hafiz Səfəralı oğlu
Mehdiyev Fəxrəddin Məhiyyədin
İbrahimova Maral Əbil qızı
Əvəzov Əvəz Əziz oğlu
Məmmədov Məhəmməd Şirin
Qasımov Yusif Musa oğlu
Məhərrəmov Mina Həsən
Tağıyev Əmir Qiyas oğlu
Kərimov Ağalı Musa oğlu
Əliyeva Zəmfira Qaraş qızı

Behbudova Xədicə Elmir
Mahmudov Məhyəddin Bəşir
Atakışiyeva Firuzə Namaz qızı
Nəsirova Nailə Bəhrəm qızı
Mahmudov Hacı Mustafa oğlu
Ələsgərov Əvəz Aslan oğlu
Vəliyev Qürbət Məhəmməd oğlu
Fərhadova Güllü Bəhlul qızı
Hüseynov Hübət Əhməd oğlunun

vəfatlarından kədərli vəziyyətlərini bildirir və ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Baş redaktor:
Şakir Əlif oğlu
ALBALIYEV

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınmış.

H/h: 5233080000
kod: 200888

VÖEN: 9900003611

M/h: 013010001031

Kapitalbankın Cəbrayıl filialı

VÖEN: 8200035441

Ünvan: AZ 1073, Bakı şəh.,

Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə

"Azərbaycan" nəşriyyatı.

Telefon: (051) 441-15-82

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Materiallardakı faktların doğruluğuna müəlliflər cavabdehdir.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Açıq Səma" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib.
albaliyevshakir@rambler.ru
Sifariş №: 3413
Tiraj: 1000